

Dataganiad o Gyfrifon

2022-2023

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

**ATAL AMDDIFFYD YMATEB
PREVENTING PROTECTING RESPONDING**

DATGANIAD O GYFRIFON

TUDALEN

Adroddiad Naratif	2-10
Datganiad o Gyfrifoldebau	11
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	12-15
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	16
Datganiadau Ariannol Craidd	17-21
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	22-57
Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân	58-59
Polisiâu Cyfrifyddu	60-74

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw cynnal a chadw gwefan yr Awdurdod a sicrhau ei bod yn gywir; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn wreiddiol.

ADRODDIAD NARATIF

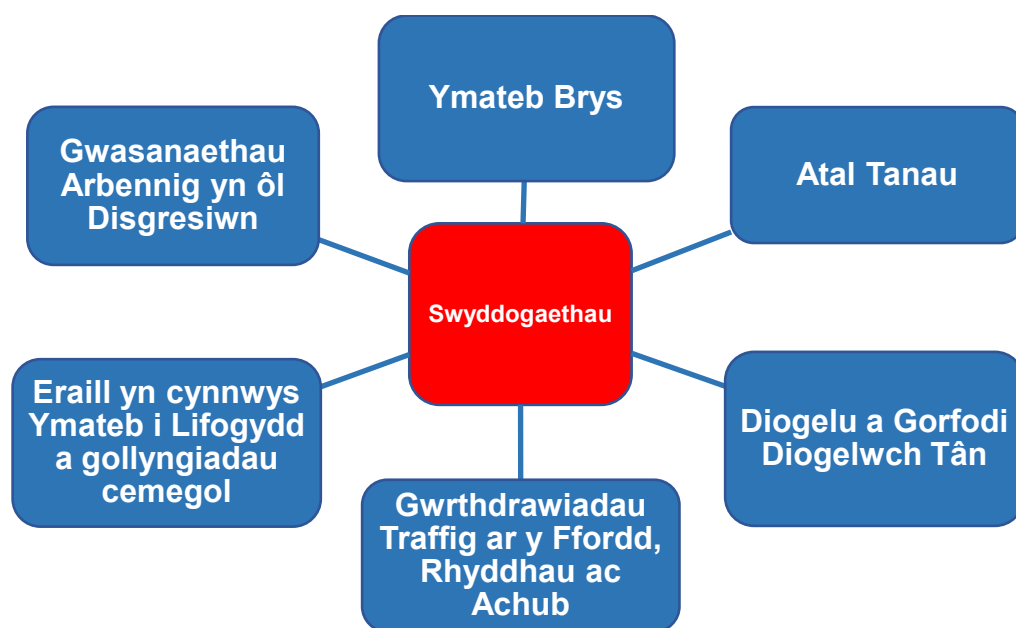
Diben yr adroddiad naratif hwn ydi rhoi gwybodaeth glir i bartïon â diddordeb ynghylch sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022/23.

TROSOLWG O'R SEFYDLIAD

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (ATAGC) yn cynnwys 28 Aelod Etholedig sydd wedi eu henwebu gan bob un o'r chwe awdurdod lleol ac maent yn darparu cyfeiriad a llywodraethu'r gweithgarwch dydd i ddydd a ddarperir gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) yn gwasanaethu cymunedau oddi mewn i ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn, Conwy a Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint.

Mae ATAGC yn gyfrifol am ddarparu, hyfforddi a chyflenwi Gwasanaeth Tân ac Achub gyda'r gallu i ymgymryd â'r swyddogaethau canlynol:

Mae'r Gwasanaeth yn delio gyda phob math o argyfyngau, digwyddiadan tân, gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd, llifogydd a gollyngiadau cemegol. Caiff gwaith helaeth ei gyflawni gydag ysgolion, busnesau a chymunedau lleol i hyrwyddo diogelwch tân ac atal a helpu i gadw pobl ac eiddo yn ddiogel.

Caiff yr Awdurdod ei ariannu trwy gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol, mewn cyfrannedd â phoblogaeth.

Ceir manylion am ein hardal gwasanaeth, dull ariannu a gweithgarwch yn y tudalennau canlynol

Ynglŷn â'n Hardal Gwasanaeth

Adnoddau

 44 gorsaf dân

 54 injan dan rheng flaen

 39 peiriant arbennig gan gynnwys cychod achub a pheiriannau cyrraedd yn uchel

 901 o staff gyda **37%** ohonynt yn

Gweithgareddau Atal ac Amddiffyn

 Cwblhawyd **18,052** o Archwiliadau Diogel ac Iach

 Cynhaliwyd **575** o archwiliadau busnes

 169 o sgysiau diogelwch gyda **18,001** o blant a phobl ifanc

 18 o gysiau ffenics gyda **151** o gyfranogwyr yn

Gweithgareddau ymateb

 Deliwyd â **13,224** o alwadau brys

 Wedi mynychu **5896** o ddigwyddiadau brys

 Mynychwyd **2011** o danau gyda **55** ohonynt yn danau gwyllt

 2517 fo alwadau diangen

AMCANION GWELLA A LLESIANT YR AWDURDOD

Mae'n rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru gyhoeddi amcanion gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ac amcanion llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. At ddibenion prosesau cynllunio'r Awdurdod cânt eu trin fel un.

Mae'r amcanion tymor hir hyn yn newidiadau y mae'r Awdurdod am eu cyflwyno yng Ngogledd Cymru er mwyn helpu i wella llesiant yn lleol a symud Cymru gam yn nes tuag at gyflawni ei golau llesiant. Ar ôl nodi ei amcanion tymor hir, mae gan yr Awdurdod ddyletswydd i gymryd pob cam rhesymol i'w cyflawni ac i adrodd yn gyhoeddus am y cynnydd a wnaed ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol.

Ym mis Mawrth 2021 cyhoeddodd yr Awdurdod ei Gynllun Corfforaethol ar gyfer 2021/24, gyda set o saith o amcanion hirdymor:

- Gweithio tuag at wneud gwelliannau i iechyd, diogelwch a lles pobl yng Ngogledd Cymru
- Parhau i weithio ar y cyd i helpu cymunedau i fod yn fwy cadarn
- Gweithredu mor effeithiol ac effeithlon â phosibl, gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael
- Parhau i ganfod cyfleoedd i annog mwy o ymgysylltiad â phobl, cymunedau, staff a rhanddeiliaid
- Cynnal gweithlu sy'n addas o gadarn, medrus, proffesiynol a hyblyg
- Datblygu ffyrdd o fod yn fwy ymwybodol o'r amgylchedd er mwyn lleihau'r effaith y mae ein gweithgarwch yn ei chael ar yr amgylchedd
- Sicrhau bod gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried, gan gynnwys yn ystod prosesau caffael.

Mae'r ddolen ganlynol yn rhoi gwybodaeth am weithgareddau a pherfformiad Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru o gymharu ag amcanion gwella dros y deuddeg mis diwethaf -[Gwybodaeth ac ystadegau – Perfformiad a gwella – Amdanom Ni – Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru \(llyw.cymru\)](#)

Y dyddiad cau statudol ar gyfer cyhoeddi Asesiad Perfformiad Blynyddol yw 30^{ain} Medi 2023. Bydd yr Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gael ar y wefan yn [Cynllunio Corfforaethol – Perfformiad a gwella – Amdanom Ni – Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru \(llyw.cymru\)](#)

CYNALIADWYEDD A NEWID YN YR HINSAWDD

Yn ystod 2022/23, penododd y Gwasanaeth Reolwr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd, sy'n cadeirio'r Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd sydd newydd ei ffurfio. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn un o lofnodwyr Siarter Grŵp Amgylchedd a Chynaliadwyedd y Gwasanaethau Brys.

Mae'r Strategaeth Amgylcheddol ddrafft yn nodi newid sylweddol i'r dull o gyflawni allyriadau sero net erbyn 2030. Mae cynigion datgarboneiddio manwl yn cael eu

paratoi ac mae disgwyl iddynt gael eu cyflwyno gerbron aelodau'r Awdurdod mewn Gweithgorau dros y misoedd nesaf er mwyn caniatáu ar gyfer datblygu'r is-gynlluniau gweithredu a nodir yn y Strategaeth Amgylcheddol. Mae'n cynnig blaenoriaethu'r nod o ddileu ein hallyriadau Cwmpas 1 trwy amnewid tanwydd ac adnewyddu systemau gwresogi, gan liniaru ein hallyriadau Cwmpas 2 lle gellir ariannu a gweithredu mesurau gradd buddsoddiad. Byddwn yn mynd i'r afael yn rhannol ag allyriadau Cwmpas 3 trwy ymgysylltu â chyflenwyr. Byddwn yn mynd i'r afael â'n hallyriadau gweddilliol yn fiogenaidd lle bo hynny'n fasnachol bosibl.

Mae ein Strategaeth Amgylcheddol yn nodi ein dealltwriaeth o gynaliadwyedd fel elfen allweddol o reoli risg a thegwch rhwng y cenedlaethau. Fel rhan o'n dull o ymdrin â chaffael cynaliadwy, byddwn yn nodi cynigion penodol i ymgorffori pwysladau gwerth cymdeithasol a metrigau cynaliadwyedd cadarn yn ein fframweithiau ar gyfer asesu a chaffael prosiectau.

Bydd perfformiad yn cael ei fesur yn barhaus trwy ddefnyddio dangosfwrdd Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPI) Amgylcheddol, a gweithredu System Rheoli Amgylcheddol gadarn a fydd yn cael ei goruchwyllo gan y Rheolwr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd, o dan oruchwyliaeth Gweithgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd.

PERFFORMIAD ARIANNOL

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaethau atal a gorfodi diogelwch tân rhagorol, yn ogystal ag ymateb brys cynhwysfawr. Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i gyfrannu at greu cymunedau cryfach a mwy diogel, ond mae hefyd yn cydnabod bod y sefyllfa ariannol yn golygu y bydd angen llawer iawn o hyblygrwydd ac arloesedd yn y dyfodol i gynnal darpariaeth y gwasanaethau.

Er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod a chynnal lefelau gwasanaeth, cytunodd yr Aelodau ar strategaeth ariannol tymor canolig 3 blynedd. Cytunodd yr Aelodau i gynyddu'r cyfraniadau gan yr awdurdodau cyfansoddol 6.3% ar gyfer 2022/23, i £39.412 miliwn. Roedd hyn yn cynnwys £1.13 miliwn i fynd i'r afael â'r heriau a nododd y Prif Swyddog Tân.

Roedd yr asesiad o'r sefyllfa wedi cadarnhau mai'r prif heriau sy'n wynebu'r Awdurdod yw sicrhau bod digon o griwiau tân ar-alwad ar gael; sicrhau digon o adnoddau i gynnal a datblygu sgiliau diffoddwyr tân; a chael digon o allu corfforaethol i ddiwallu gofynion presennol a gofynion y dyfodol. Mae'r asesiad hwn wedi llywio'r gofynion ariannu ar gyfer y dyfodol.

Ym mis Ebrill 2022, cyflwynwyd strwythur staffio newydd. Er hyn, mae wedi parhau i fod yn anodd penodi i rolau corfforaethol arbenigol a diffoddwyr tân rhan amser. Yn ystod 2022/23, cynhaliwyd adolygiad o'r system dyletswydd rhan amser a'r canfyddiadau a gyflwynwyd i'r Uwch Dîm Arweinyddol ym mis Chwefror 2023. Mae rhai argymhellion eisoes wedi'u gweithredu, ond erbyn hyn mae trafodaeth genedlaethol yn digwydd ynglŷn â'r termau ac amodau, sydd wedi disodli rhai elfennau

o'r adolygiad. Mewn cyferbyniad, mae recriwtio i swyddi gwag diffoddwyr tân amser cyflawn yn parhau i ddenu lefel uchel o geisiadau, gyda 24 o ddechreuwyr newydd yn 2022/23.

Mae dyfarniadau cyflog uwch na'r disgwyl a chwyddiant ar gostau heblaw cyflog, yn enwedig cyfleustodau, costau adeiladu, tanwydd a chostau TGCh wedi rhoi pwysau sylweddol ar y gyllideb. Fodd bynnag, mae'r pwysau o'r costau wedi'i liniaru i raddau helaeth gan yr arbedion a wnaed yn sgil swyddi gwag staff, derbyniadau incwm eithriadol yn ystod y flwyddyn ac oedi gwariant. Mae adrannau'n parhau i fonitro effaith y sefyllfa economaidd gan gydnabod y gallai newidiadau ddigwydd o ran refeniw a chyfalaf dros y misoedd a'r blynyddoedd nesaf.

Bydd gofyn i'r Awdurdod yn y tymor canolig roi sylw gofalus i'r holl wariant, ond yn arbennig y pwysau oherwydd costau'n ymwneud â phensiynau a chyflogres. Yn ystod 2022/23 comisiynodd y Gwasanaeth Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, sy'n edrych ar wahanol ffyrdd o ddarparu ein gwasanaethau ymateb. Bydd hyn yn mynd allan i ymgynghoriad yn 2023/24.

Yn 2022/23 cynhaliwyd adolygiad o'r wybodaeth a ddarparwyd yn y datganiad cyfrifon. Mae hyn wedi arwain at newid cyflwyniad, fel bod yr adroddiad yn unol â chanllawiau CIPFA.

PERFFORMIAD REFENIW

Adroddodd yr Awdurdod orwariant o £40,000 yn 2022/23. Mae dadansoddiad o'r gwariant yn cael ei nodi isod.

	Cyllideb (£000)	Gwirioneddol (£000)	Amrywiant (£000)	Amrywiant (%)
Cyflogwyr	30,130	30,353	223	0.7%
Safle	2,901	2,992	91	3.1%
Trafnidiaeth	1,204	1,250	46	3.9%
Cyflenwadau	5,080	4,956	(124)	-2.4%
Taliadau Trydydd Parti	451	419	(32)	-7.1%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	2,263	2,424	161	7.1%
Incwm	(2,617)	(2,943)	(326)	12.4%
Rhagolwg Alldro	39,412	39,452	40	0.1%

CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Cafodd cronfeydd wrth gefn eu cynyddu yn 2022/23 i gwmpasu gofynion gwasanaeth parhaus, gan gynnwys newidiadau pensiwn a gwaith adeiladu amgylcheddol. Defnyddiwyd £0.5 miliwn o gronfeydd wrth gefn yn 2022/23 ond rhagwelir y bydd defnydd pellach yn y blynyddoedd i ddod. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn Nodyn 9.

	Balans 31 Mawrth 2022 £'000	Trosglwyddiadau (i mewn)/allan 2022/23 £'000	Balans 31 Mawrth 2023 £'000
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	(5,567)	(655)	(6,222)
Cronfa Gyffredinol	(1,520)	40	(1,480)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	(238)	153	(85)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	0	(34)	(34)
Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy	(7,324)	(496)	(7,821)

PERFFORMIAD CYFALAF

Cyfanswm y gwariant cyfalaf ar gyfer 2022/23 oedd £3.4 miliwn a oedd yn cynnwys dod â 13 o beiriannau tân newydd i ddefnydd gweithredol gyda chostau o £2.171 miliwn yn ystod y flwyddyn.

Mae problemau'n ymwneud â'r gadwyn gyflenwi a phwysau chwyddiant yn parhau a bu'n angenrheidiol adolygu a diwygio'r rhaglen gyfalaf i adlewyrchu prosiectau y gellir eu cyflawni yn ystod y flwyddyn.

Un maes arbennig o heriol yw darparu tyrau newydd. Er bod y tendrau wedi cael eu dyfarnu, bu oedi o ganlyniad i gapasiti'r cyflenwyr a chaniatâd cynllunio, a phwysau chwyddiant oherwydd cost dur. Roedd tri thŵr newydd i fod i gael eu cwblhau yn ystod 2022/23 ac mae'r rhain bellach wedi'u gohirio tan 2023/24.

Cynllun	Cynllun Diwygiedig	Rhagolwg	Swm Treigl Arfaethedig
	£'000	£'000	£'000
Adnewyddu Peiriannau Tân	1,248	1,263	
Faniau Gorsaf Amlbwrpas	160	-	160
Cerbydau ac Offer Cydnherthedd Cenedlaethol	0	132	
Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	0	120	
Offer Gweithdy	20	12	
Adnewyddu Tŵr Hyfforddi	160	-	307
Adeiladau - Mân Waith	391	696	158
Gweinydd Ystafell Reoli	167	125	
Offer Gweithredol	92	93	
Peiriannau Tân (d/y o 2021/22)	923	925	
Tyrau Hyfforddi (d/y o 2021/22)	160	-	
Cyfanswm Cynllun Cyfalaf	3,321	3,366	625

Caiff y cynllun cyfalaf ei ariannu fel a ganlyn:

Cyllid	Swm
	£'000
Benthyca	2,351
Cyllid Grant	490
Adnoddau Mewnol	525
Cyfanswm	3,366

RHEOLI'R TRYSORLYS

Mae adroddiad blynyddol y Trysorlys sy'n rhoi manylion gweithgarwch ariannol y flwyddyn yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod Tân ym mis Gorffennaf 2023 a'i osod ar y wefan, fel rhan o bapurau'r cyfarfod yma: [Cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub](#).

Roedd hwn yn cadarnhau bod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddangosyddion darbodus, gyda benthyca ar ddiwedd y flwyddyn yn £26.45 miliwn. Bydd yr Awdurdod yn parhau i fonitro effaith cyfraddau llog cynyddol wrth bennu cyllidebau yn y dyfodol.

COSTAU PENSIYNAU

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn ystod 2022/23, roedd cyfraniadau arferol y cyflogwr i'r Gronfa Bensiwn yn £3.89 miliwn (2021/22: £3.19 miliwn). Cyfanswm gwerth y taliadau i aelodau sydd wedi ymddeol oedd £8.25 miliwn, gyda chymorth ariannol wedi'i dderbyn gan Lywodraeth Cymru.

Nid yw'r cynllun wedi'i ariannu ac mae'r rhwymedigaeth o ran ymrwymadau pensiwn yn y dyfodol wedi gostwng i £225.39 miliwn (2021/22: £312.95 miliwn). Roedd hyn oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraid. Bydd canlyniadau prisiad ffurfiol 2020 y gronfa pensiwn yn cael eu cyhoeddi yn ystod 2023/24.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL)

Yn ystod 2022/23, roedd cyfraniadau'r cyflogwr i'r Gronfa Bensiwn yn £1.02 miliwn (2021/22: £0.92 miliwn).

Y rhwymedigaeth wedi'i hasesu'n actiwaraid ar 31 Mawrth 2023 oedd £1.75 miliwn (2021/22: £14.55 miliwn). Digwyddodd y gostyngiad oherwydd newid yn y tybiaethau actiwaraid a ddefnyddiwyd i ail-fesur rhwymedigaethau'r cynlluniau.

Mae nodyn 31 a Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn rhoi rhagor o wybodaeth.

GWYBODAETH BELLACH

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan y Trysorydd. Mae hawl statudol gan aelodau'r cyhoedd â diddordeb i weld y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Hysbysebir bod y cyfrifon ar gael i'w gweld ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (<https://www.northwalesfire.gov.wales/fire-and-rescue-authority/financial/>) a rhoddir hysbysiad ym Mhencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub, Ffordd Salisbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

ARDYSTIAD YR AWDURDOD

Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2023.

Llofnod _____ Dyddiad _____

Y Cyngorydd, Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisiau cyfrifyddu addas, ac yn wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

ARDYSTIAD Y TRYSORYDD

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2023, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod _____ Dyddiad _____

Trysorydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad Archwilio Arfaethedig

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio'r datganiadau ariannol o:

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Dadansoddiad Gwariant a Chyllid, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Symud mewn Wrth Gefn, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifeg sylweddol.

Mae Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net a nodiadau cysylltiedig.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i gymhwyso wrth baratoi yn gyfraith berthnasol ac mae'r DU wedi mabwysiadu safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd faterol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2023 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifeg rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y dehonglwyd ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Sail ar gyfer barn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio adran datganiadau ariannol fy adroddiad.

Mae fy staff a minnau yn annibynnol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o'r sail gyfredol o gyfrifo wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd materol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gallu Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru i barhau i fabwysiadu sail busnes gweithredol o gyfrifeg am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad fy archwilydd ar hynny. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall mae'n ymddangos ei bod wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau materol o'r fath neu gamddatganiadau materol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf i, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad materol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd am y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23; ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'n unol â'r canllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd amdanynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr wyf yn eu hadrodd i chi, os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.
- nid yw cofnodion cyfrifeg digonol wedi'u cadw, neu ni dderbyniwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau nad ymwelwyd â hwy gan fy nhîm;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi golwg wir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol;
- gadw cofnodion cyfrifyddu priodol;

- rheolaethau mewnol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu arnynt yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad; a
- asesu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gallu Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru i barhau fel mater o drefn, datgelu fel y bo'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r sail barhaus o gyfrifeg oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol ag adran 13(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn ddeunydd os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- ymchwilio i reolaeth, Pennaeth Archwilio Mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol yn ymwneud ag Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a pholisïau a gweithdrefnau Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru sy'n ymwneud â:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - chanfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheuaeth neu honedig; a
 - rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll trwy bostio cyfnodolion anarferol;
- cael dealltwriaeth o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a fframwaith awdurdod pensiwn Cronfa Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoliadol eraill y mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân yr Awdurdod Achub; a
- cael dealltwriaeth o berthnasoedd parti cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datganiadau ariannol a phroffion i ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi rheolwyr a'r Awdurdod Tân ac Achub ynghylch ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosib;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu; ac
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthdroi rheolaeth rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau a nodwyd yn berthnasol a risgiau posibl i dwyll i bob aelod o'r tîm archwilio a pharhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn cael ei effeithio gan yr anhawster cynhenid wrth ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a rheolaethau Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, a natur, amseriad a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnir.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad fy archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilydd eraill

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol ymhlith materion eraill, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Rwy'n ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Hydref 2023

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant yr eir iddo. Caiff Incwm a Gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP) eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2021/22				2022/23		
Gwariant Net y gellir ei Godi ar y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau Rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido £'000	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant £'000		Gwariant Net y gellir ei Godi ar y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau Rhwng y Sail Gyllido a'r Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant £'000
34,751 (37,074)	2,991 7,068	37,742 (30,006)	Darparu Gwasanaethau Tân Incwm a Gwariant Arall	38,797 (39,412)	(3,081) 8,805	35,716 (30,607)
(2,323)	10,059	7,736	Diffyg (neu Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau	(615)	5,724	5,109

2021/22				2022/23		
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000		Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000
(1,450)	(3,461)	(4,911)	Dygwyd Ymlaen	(1,520)	(5,804)	(7,324)
(2,323)		(2,323)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(615)		(615)
0	(238)	(238)	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso		153	153
2,253	(2,105)	148	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Glustnodwyd	655	(689)	(34)
(1,520)	(5,804)	(7,324)	Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol	(1,480)	(6,340)	(7,820)

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost gyfrifo yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn hytrach na'r swm sydd i'w ariannu o gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa cyfrannu yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2021/22				2022/23			
Gwariant Gros £'000	Incwm Gros £'000	Gwariant Net £'000		Sylwer	Gwariant Gros £'000	Incwm Gros £'000	Gwariant Net £'000
40,660	(2,918)	37,742					
40,660	(2,918)	37,742	Darparu Gwasanaethau Tân		38,640	(2,925)	35,715
			Cost Gwasanaethau		38,640	(2,925)	35,715
(15)	0	(15)	Treuliau Gweithredu Eraill		(11)	0	(11)
7,085	(2)	7,083	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	10	9,130	(61)	9,069
0	(37,074)	(37,074)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	11	0	(39,664)	(39,664)
		7,736	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau				5,109
0	(2,162)	(2,162)	(Gwarged) neu ddiffyg ar Ailbriso Eiddo, ac Asedau Offer	19	0	(9,832)	(9,832)
		(22,167)	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	19			(109,388)
		(24,329)	(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall				(119,220)
		(16,593)	Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr				(114,111)

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

2022-23	Sylwer	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2022		(1,520)	(5,567)	(238)	0	(7,325)	312,842	305,517
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn ystod 2022/2023								
Diffyg (neu Warged) ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau		5,109	0	0	0	5,109	0	5,109
(Incwm) a Gwariant Arall Cynhwysfawr		0	0	0	0	0	(119,220)	(119,220)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		5,109	0	0		5,109	(119,220)	(114,111)
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan y rheoliadau	8	(5,605)	0		0	(5,605)	5,605	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(496)	0	0	0	(496)	(113,615)	(114,111)
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	9	536	(655)	153	(34)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2022/23	7	40	(655)	153	(34)	(496)	(113,615)	(114,111)
Balans ar 31 Mawrth 2023		(1,480)	(6,222)	(85)	(34)	(7,821)	199,227	191,406

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

2021-22	Sylwer	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2021		(1,450)	(3,462)	0		(4,912)	327,022	(322,110)
Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod 2021/2022								
Diffyg (neu Warged) ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau		7,736	0	0		7,736	0	7,736
(Incwm) a Gwariant Arall Cynhwysfawr		0	0	0		0	(24,329)	(24,329)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		7,736	0	0		7,736	(24,329)	(16,593)
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan y rheoliadau	8	(10,059)	0	(238)	148	(10,149)	10,149	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(2,323)	0	(238)	148	(2,413)	(14,180)	16,593
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	9	2,253	(2,105)	0	(148)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2021/22	7	(70)	(2,105)	(238)	0	(2,413)	(14,180)	16,593
Balans ar 31 Mawrth 2022		(1,520)	(5,567)	(238)	0	(7,325)	312,842	(305,517)

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (e.e. y Gronfa Ailbriso), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau.'

31 Mawrth 2022 £'000		Sylwer	31 Mawrth 2023 £'000
43,165	Eiddo, Peiriannau ac Offer	12	56,841
226	Asedau Anniriaethol	12	222
33	Dyledwyr Tymor Hir	15	33
43,424	Asedau Tymor Hir		57,096
601	Rhestrau Stoc	14	638
3,732	Dyledwyr Tymor Byr	15	5,041
0	Buddsoddiadau Tymor Byr	16	0
2,532	Arian a Chyferwerth Ariannol	16	4,177
6,865	Asedau Cyfredol		9,856
(13,763)	Benthyca Tymor Byr	13	(8,868)
(602)	Darpariaethau	18	(273)
(3,047)	Credydwyr Tymor Byr	17	(4,287)
(17,412)	Ymrwymadau Cyfredol		(13,428)
(327,498)	Rhwymedigaeth Pensiwn	19	(227,143)
(135)	Darpariaethau Tymor Hir	18	0
(10,761)	Benthyca Tymor Hir	13	(17,787)
(338,394)	Rhwymedigaethau Tymor Hir		(244,930)
(305,517)	Asedau Net		(191,406)
(7,325)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	9	(7,821)
312,842	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	19	199,227
305,517	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn		191,406

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthycu) i'r Awdurdod.

2021/2022 £'000		Sylwer	2022/23 £'000
7,736	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau		5,109
(11,437)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	20	(7,889)
(303)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	20	(404)
(4,004)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	20	(3,184)
1,013	Gweithgareddau Buddsoddi	21	3,356
1,987	Gweithgareddau Cyllido	22	(1,816)
(1,004)	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		(1,644)
(1,528)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod adrodd		(2,533)
(2,533)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod adrodd	16	(4,177)

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisiau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1 SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI CAEL EU CYHOEDDI OND NAD YDYNT WEDI'U

Pan fo Safon newydd wedi'i chyhoeddi ond nad yw wedi'i mabwysiadu eto gan y Cod, mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid cyfrifyddu. Cyflwynwyd y newidiadau canlynol yn sgil Côd 2023/24:

- IFRS 16 Prydlesi (ond dim ond ar gyfer yr awdurdodau lleol hynny sydd wedi penderfynu gweithredu IFRS 16 yn wirfoddol yn y flwyddyn 2023/24).
- Pan wnaeth awdurdod fabwysiadu IFRS 16 yn 2022/23 ond dewis gohirio gweithredu IFRS 16 i drefniadau PFI/PPP tan 2023/24, bydd angen gwybodaeth ar y newid cyfrifyddu mwy penodol hwnnw yn ei ddatganiadau cyfrifon 2022/23.
- Diffiniad o Amcangyfrifon Cyfrifyddu (Diwygiadau i IAS 8) a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2021.
- Datgelu Polisiau Cyfrifyddu (Diwygiadau i IAS 1 a Datganiad Ymarfer IFRS 2) a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2021.
- Treth Gohiriedig sy'n gysylltiedig ag Asedau a Rhwymedigaethau sy'n codi o Drafodiad Sengl (Diwygiadau i IAS 12) a gyhoeddwyd ym mis Mai 2021.
- Diweddarau Cyfeiriad at y Fframwaith Cysyniadol (Diwygiadau i IFRS 3) a gyhoeddwyd ym mis Mai 2020.

Ni ragwelir y bydd y gwelliannau uchod yn cael effaith sylweddol ar y wybodaeth a ddarperir yn natganiadau ariannol yr Awdurdod.

2 DYFARNIADAU HOLLBWYSIG WRTH GYMHWYSO POLISIAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisiau cyfrifyddu sydd yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodol. Y dyfarniad beirniadol yn y Datganiad Cyfrifon yw:

- Mae llawer o ansicrwydd ynghylch lefelau cyllid ar gyfer Llywodraeth Leol yn y dyfodol.

Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darpariaeth gwasanaethau.

3 RHAGDYBIAETHAU A WNEIR AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O AMCANGYFRIF AC ANSICRWYDD

Mae'r datganiad o gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu eu bod fel arall yn ansicr. Llunnir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r prif eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2023, y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob 5 mlynedd. Mae'n bosibl y gallai gwerth eiddo barhau i amrywio, yn enwedig ar adegau o ansicrwydd economaidd. Mae prisiadau'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyflwr asedau, bywyd defnyddiol, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r dyfarniadau hyn yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael ac yn cael eu gwneud gan briswyr cymwys.

Oherwydd sefyllfa barhaus y farchnad gyfnewidiol, cwblhawyd prisiad llawn ar 31 Mawrth 2023

Ymrwymiad Pensiwn - Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu yn unol â hi, newidiadau mewn oedran ymdeol, cyfraddau marwolaethau ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa pensiwn.

Penodir actiwarïaid ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w cymhwyso. Darperir rhagor o wybodaeth o fewn cyfrif y gronfa pensiwn.

4 EITEMAU PERTHNASOL O INCWM A CHOST

Oherwydd newidiadau mewn tybiaethau actiwaraid mae cyfanswm atebolrwydd net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi gostwng £100.36m. Mae hyn yn bennaf oherwydd y newidiadau sy'n gysylltiedig ag ail-fesur asedau / atebolrwydd buddion diffiniedig net.

5 DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi cael ei awdurdodi l'w gyhoeddi gan y Trysorydd ar 16 Hydref 2023. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau.

Pan oedd digwyddiadau a gynhaliwyd cyn y dyddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am yr amodau sy'n bodoli ar 31 Mawrth 2023, mae'r ffigurau yn y datganiadau a'r nodiadau ariannol wedi'u haddasu ym mhob ffordd berthnasol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau perthnasol ar ôl dyddiad y fantolen.

6 NODYN I'R DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

2022/23	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(3,444)	367	(4)	(3,081)
Cost Net Gwasanaethau	(3,444)	367	(4)	(3,081)
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(264)	8,666	403	8,805
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(3,708)	9,033	399	5,724

2021/22	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(2,585)	5,562	14	2,991
Cost Net Gwasanaethau	(2,585)	5,562	14	2,991
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(15)	6,780	303	7,068
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(2,600)	12,342	317	10,059

- **Addasiadau at ddibenion cyfalaf** – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac enillion a cholledion amhariad ac ailbriso yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:
- Gwariant gweithredu arall – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf drwy drosglwyddo incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- Gwariant ac incwm ariannu a buddsoddi - y newidiadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. didynnir isafswm darpariaeth refeniw a chyfraniadau refeniw eraill o wasanaethau gan nad yw'r rhain yn symiau y gellir codi amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol - caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r rhai y gellir eu derbyn yn y flwyddyn i'r rhai y gellir eu derbyn heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cael ei greddydu â grantiau cyfalaf y gellir eu derbyn yn y flwyddyn heb amodau neu rai y bodlonwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

Newid net ar gyfer yr addasiadau pensiwn - Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm Buddiannau Cyflogeion IAS19 sy'n ymwneud â phensiwn:

- Ar gyfer gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y'i caniateir drwy statud a disodli costau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth a roddwyd.
- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi – codir y llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Addasiadau Eraill - Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi, mae'r golofn addasiadau statudol arall yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a gostyngiadau.
- Mae'r tâl o dan Drethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir ei godi o dan reoliadau statudol y rhagamcanwyd y byddid yn ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion ar y Gronfa Gyffredinol yn y dyfodol.

7 DADANSODDI GWARIANT AC INCWM YN ÓL NATUR

2021/22 £000		2022/23 £000
	Gwariant	
32,491	Gweithwyr	30,194
7,809	Costau Gweithredu Eraill	8,522
639	Gwasanaethau Cefnogi	419
(15)	Enillion ar waredu asedau	(11)
7,085	Gwariant Ariannu a Buddsoddi	9,131
(279)	Costau Ariannu Cyfalaf	(495)
47,730	Cyfanswm y Gwariant	47,760
	Incwm	
(192)	Ffioedd, Taliadau & Incwm Gwasanaeth Arall	(540)
(2)	Incwm Llog a Buddsoddi	(61)
(37,074)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	(39,412)
(2,726)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(2,638)
(39,994)	Cyfanswm yr Incwm	(42,651)
7,736	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	5,109

8 ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL ARIANNU YN ÓL STATUD

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i nodi'r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn pennu eu bod ar gael i'r awdurdod i fodloni gwariant cyfalaf a referniw yn y dyfodol.

Mae'r canlynol yn nodi disgrifiad o'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

Balans y Gronfa Gyffredinol

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau awdurdod gael eu talu iddi ac y mae holl rwymedigaethau'r awdurdod i'w talu ohoni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol lle dylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol, nad yw o reidrwydd yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol. Felly, mae balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r awdurdod wedi'i rymuso'n statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu'r diffyg adnoddau y mae'n ofynnol i'r awdurdod ei adennill) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Cronfa derbyniadau cyfalaf

Mae'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn dal yr elw o waredu tir neu asedau eraill, sydd wedi'i gyfyngu gan statud rhag cael ei ddefnyddio heblaw am ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i'w neilltuo i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w cymhwyso at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso

Mae'r cyfrif (cronfa wrth gefn) grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant. Mae'r balans wedi'i gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn a/neu'r flwyddyn ariannol y gellir gwneud hyn.

2021/22					Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan y Rheoliadau	2022/23				
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000		Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000
(2,101)	0	0	(2,101)	2,101	Dibrisiant ac amhariad	(2,089)	0	0	(2,089)	2,089
(64)		0	(64)	64	Addasiad blwyddyn flaenorol - adeiladau	0	0	0	0	0
2,206	0	0	2,206	(2,206)	Colledion/enillion ailbriso/enillion ar Eiddo	2,584	0	0	2,584	(2,584)
15	0	0	15	(15)	Gwaredu asedau nad ydynt yn gyfredol	11	0	(34)	(23)	23
0	0	148	148	(148)	Gwariant cyfalaf wedi'i ariannu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd/CERA	525	0	0	525	(525)
					Ariannu gwariant cyfalaf o grantiau	253	(36)	0	217	(217)
2,001	0	0	2,001	(2,001)	Cyllid Ariannu (MRP)	1,959	0	0	1,959	(1,959)
2,057	0	148	2,205	(2,205)		3,243	(36)	(34)	3,173	(3,173)
8,830	0	0	8,830	(8,830)	Cyfraniadau a thaliadau Pensiwn Cyflogwyr i bensiywyr	9,386	0	0	9,386	(9,386)
(21,172)	0	0	(21,172)	21,172	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y CIES	(18,419)	0	0	(18,419)	18,419
(12,342)	0	0	(12,342)	12,342		(9,033)	0	0	(9,033)	9,033
238	(238)	0	0	0	Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	189	0	189	(189)
(12)	0	0	(12)	12	Symuiad o ran cronni Absenoldeb Cronedig	66			66	(66)
(10,059)	(238)	148	(10,149)	10,149	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan y rheoliadau	(5,724)	153	(34)	(5,605)	5,605

9 CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o falans y Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a drosglwyddwyd yn ôl o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i fodloni gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2022/23.

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 1 Ebrill 2021 £'000	Trosglwydd- iadau (i mewn/) / allan 2021/22 £'000	Balans 31 Mawrth 2022 £'000	Trosglwydd- iadau (i mewn/) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2023 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth						
Cronfa Bensiwn	Costau pensiwn ychwanegol yn ymwneud â newidiadau i reolau pensiwn	(85)	0	(85)	(460)	(545)
Cronfa wrth gefn ar gyfer Llog	Gwrthbwysu cynnydd mewn cyfraddau llog a fyddai'n effeithio ar y gyllideb referniw	(100)	(200)	(300)	0	(300)
Atgyweirio Hydrantau Tân	Ariannu ôl-groniad o ran atgyweirio hydrantau	(90)	0	(90)	0	(90)
PPE Gwisg / Stoc	Mwy o gostau gwisg oherwydd newidiadau mewn deddfwriaeth	(250)	0	(250)	0	(250)
Newid Trawsffurfio	Cyllid ar gyfer cyflawni prosiectau newid trawsnewidiol	(800)	(51)	(851)	0	(851)
Gwella Cyfleusterau	Sicrhau bod adeiladau'n cwrdd â'r safon ofynnol a gwella effeithlonrwydd ynni	(490)	(833)	(1,323)	672	(651)
Atebolrwydd Cyfreithiol	Ariannu rhwymedigaethau cyfreithiol yn y dyfodol ar gyfer hawliadau hysbys/disgwyliedig	(200)	(25)	(225)	39	(186)
Hyfforddiant	Gweithredu gofynion deddfwriaethol ar gyfer newidiadau i ddarpariaeth hyfforddiant	(100)	(150)	(250)	0	(250)
Digwyddiadau mawr	Gwrthbwysu costau digwyddiadau mawr sy'n fwy na'r gyllideb	(150)	0	(150)	0	(150)
Gwella Systemau	Cyllid ar gael i weithredu gwelliannau i'r system	(502)	(346)	(848)	137	(711)
Chwyddiant	Gwrthbwysu costau chwyddiant sy'n fwy na'r gyllideb	0	(250)	(250)	0	(250)
Cronfeydd Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn						
Prosiectau Cyfalaf	Cyllid ar gyfer cynlluniau lle ceir oedi a chostau cadw	0	0	0	(1,043)	(1,043)
Cynllun Radio	Uwchraddio'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys - gwrthbwysu rhai o'r costau ychwanegol	(500)	(250)	(750)	0	(750)
Gostyngiad Grant	Gwrthbwysu gostyngiad yn y cyllid Diogelwch Tân gan Lywodraeth Cymru	(195)	0	(195)	0	(195)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(3,462)	(2,105)	(5,567)	(655)	(6,222)

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 1 Ebrill 2021	Trosglwydd- iadau (i mewn/) / allan 2021/22	Balans 31 Mawrth 2022	Trosglwydd- iadau (i mewn/) / allan 2022/23	Balans 31 Mawrth 2023
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(3,462)	(2,105)	(5,567)	(655)	(6,222)
Cronfa Gyffredinol	Ar gael at ddibenion cyffredinol ac i ddarparu gwytnwch gweithredol	(1,450)	(70)	(1,520)	40	(1,480)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	Yn dal derbyniadau o werthu asedau, ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol	0	0	0	(34)	(34)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	Yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r Awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant.	0	(238)	(238)	153	(85)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy		(4,912)	(2,413)	(7,325)	(496)	(7,821)

10 INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

2021/22 £'000		2022/23 £'000
305	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir	464
(2)	Llog a dderbynnir ac incwm tebyg	(61)
6,780	Llog Net ar rwymedigaeth buddiannau diffiniedig net	8,666
7,083	Cyfanswm	9,069

11 TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

2021/22 £'000		2022/23 £'000
6,230	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	6,631
3,690	Cyngor Sir Ynys Môn	3,916
6,597	Cyngor Gwynedd	7,018
5,060	Cyngor Sir Ddinbych	5,381
8,282	Cyngor Sir y Fflint	8,814
7,215	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	7,652
37,074	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	39,412
0	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	252
37,074	Cyfanswm Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	39,664

12 EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASED AU ANNIRIAETHOL

Symudiadau ar Falansau

2022-2023	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu £'000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £'000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £'000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm £'000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2022	34,836	22,250	1,027	58,113	672	0
Ailgategoreiddio asedau	0	1,027	(1,027)	0	0	0
Ychwanegiadau	696	2,461	85	3,242	125	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn	9,173	0	0	9,173	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	2,584	0	0	2,584	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(1,004)	0	(1,004)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	(13)	0	(13)	(366)	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2023	47,289	24,721	85	72,095	431	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2022	0	(14,948)	0	(14,948)	(446)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(663)	(1,297)	0	(1,960)	(129)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbriso	659	0	0	659	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	982	0	982	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	13	0	13	366	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2023	(4)	(15,250)	0	(15,254)	(209)	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2023	47,285	9,471	85	56,841	222	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2022	34,836	7,302	1,027	43,165	226	0

2021/2022	Tir ac Adeiladau	Cerbydau ac Offer	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm	Asedau Anniriaethol Cyfanswm	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2021	31,625	22,770	198	54,593	1,221	0
Ailgategoreiddio asedau	0	198	(198)	0		0
Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy'r Gronfa Ailbriso (Prisio Gweithdy Llandudno)	(1,009)			(1,009)		
Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy Gyfrif Addasu Cyfalaf (Prisio Gweithdy Llandudno)	(65)	0	0	(65)	0	0
Ychwanegiadau		148	1,027	1,175		
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(65)	0	(65)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	(801)		(801)	(549)	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn	3,048	0	0	3,048	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	1,237	0	0	1,237	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2022	34,836	22,250	1,027	58,113	672	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2021	(605)	(14,451)	0	(15,056)	(744)	0
Dibrisiant Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy'r Gronfa Ailbriso (Prisio Gweithdy Llandudno)	29	0	0	29	0	0
Dibrisiant Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy Gyfrif Addasu Cyfalaf (Prisio Gweithdy Llandudno)	1			1		
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbriso	184	0	0	184	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu at y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	967	0	0	967	0	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(576)	(1,363)		(1,939)	(251)	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	65		65	0	
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	801	0	801	549	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2022	0	(14,948)	0	(14,948)	(446)	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2022	34,836	7,302	1,027	43,165	226	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2021	31,020	8,319	198	39,537	477	0

Dibrisiad

Mae'r dibrisio'n seiliedig ar y Dull Beacon, sef pan wneir amcangyfrif o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran.

Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar y gost hanesyddol, sy'n brocsi ar gyfer y gost bresennol ar asedau ag oes fer ac yn cael ei ddibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Ailbrisiadau ac Amariadau

Mae'r awdurdod yn sicrhau bod yr holl eiddo, peiriannau ac offer y mae'n ofynnol eu mesur ar eu gwerth cyfredol yn cael eu hailbrisiu'n ddigon rheolaidd fel nad yw eu swm cario yn sylweddol wahanol i'w gwerth presennol ar ddiwedd y flwyddyn, ac o leiaf bob pum mlynedd. Cyflawnwyd yr holl brisiadau'n fewnol. Cynhaliwyd prisiadau tir ac adeiladau yn unol â'r methodolegau a'r sail ar gyfer amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

Cafodd ymarferiad ailbrisiu eiddo llawn ei gynnal gan Wilks Head and Eve, ar 31 Mawrth 2023. Cafodd lle swyddfeydd a gweithdai ei brisiu ar y gwerth defnydd presennol, a chafodd gorsafodd eu prisio ar gost amnewid dibrisiedig. Er mwyn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer, fe wnaeth y prisiwr amcangyfrif oes weddilliol ar gyfer holl adeiladau'r Awdurdod.

Mae prisiadau cerbydau, peiriannau ac offer yn seiliedig ar brisiau cyfredol lle mae marchnad ail-law weithredol neu'r prisiau rhestr diweddaraf wedi'u haddasu yn ôl cyflwr yr ased.

YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwyo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2023 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £ 882k (2021/22: £2,251k). Mae'r ymrwymadau'n ymwneud â'r canlynol:

Disgrifiad	£'000
Gwaith Adeiladu	789
Offer	12
Cerbydau	141
Cyfanswm	942

ASEDAU DROS BEN (Eiddo, peiriannau ac offer nad ydynt yn weithredol)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau perthnasol dros ben.

13 OFFERYNNAU ARIANNOL

Categoriâu Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Heb fod yn gyfredol		Cyfredol	
	31 Mawrth 2022 £'000	31 Mawrth 2023 £'000	31 Mawrth 2022 £'000	31 Mawrth 2023 £'000
Asedau Ariannol ar Gost				
Arian parod a Chyferwerth ag arian parod	0	0	2,532	4,177
Dyledwyr	33	33	3,732	5,041
Rhwymedigaeth Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Llog Cronedig	0	0	(89)	(194)
Benthyciadau	(10,761)	(17,787)	(13,674)	(8,674)
Cyfanswm Benthyciadau	(10,761)	(17,787)	(13,763)	(8,868)
Credydwyr	0	0	(3,047)	(4,287)

Offerynnau Ariannol Enillion/Colledion

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	2021/22		2022/23	
	Ymrwymadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000	Ymrwymadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000
Gwariant llog	305		464	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	305		464	
Incwm llog		(2)		(61)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		(2)		(61)
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	305	(2)	464	(61)

Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymïadau sy'n cael eu Cario ar Gost Amorteiddiedig

Mae'r ymrwymïadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthycïadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymïadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymïadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthycïadau gan y Bwrdd Benthycïadau Gwaith Cyhoeddus a benthycïadau eraill sy'n daladwy, mae benthycïadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthycïadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar yr anfoneb;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r infois.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31-Mar-22		31-Mar-23	
	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000
Dyled y BBGC	(15,425)	(16,175)	(20,460)	(18,630)
Dyled nad yw'r BBGC	(9,000)	(9,000)	(6,000)	(6,000)
Cyfanswm Dyledion	(24,425)	(25,175)	(26,460)	(24,630)

Mae'r gwerth teg wedi ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisïau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân ac Achub, maent yn seiliedig ar bremymau a fyddai'n daladwy pe ildiwyd benthycïadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthycïad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

14 RHESTRAU STOC

	Prif Storfeydd		Stoc Fflyd		Cyfansymïau	
	2021/22 £'000	2022/23 £'000	2021/22 £'000	2022/23 £'000	2021/22 £'000	2022/23 £'000
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	419	420	147	181	566	601
Pryniadau	99	101	220	203	319	304
Dileuadau	0	(15)	0	(1)	0	(16)
Cydnabyddir fel Gwariant yn y flwyddyn	(98)	(55)	(186)	(196)	(284)	(251)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	420	451	181	187	601	638

15 DYLEDWYR

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Tymor Hir	
33	Rhagdaliadau	33
33	Cyfanswm Tymor Hir	33
	Tymor Byr	
384	Symiau Derbyniadwy Eraill	372
2,511	Symiau Masnach Derbyniadwy	3,692
837	Rhagdaliadau	977
3,732	Cyfanswm Tymor Byr	5,041
3,765	Cyfanswm Dyledwyr Tymor Hir a Thymor Byr	5,074

16 ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

31-Mar-22 £'000		31-Mar-23 £'000
2,522	Balansau Arian Parod a Balansau Banc	4,167
0	Adneuon Tymor Byr	0
10	Imprest Arian Mân	10
2,532	Cyfanswm	4,177

17 CREDYDWYR

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(1,195)	Symiau Taladwy Eraill	(811)
(1,852)	Symiau Masnach Taladwy	(3,476)
(3,047)	Cyfanswm	(4,287)

18 DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £273k yn ymwneud ag ymrwymadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd:

	Balans Agoriadol £'000	Symudiadau I Mewn £'000	Symudiadau Allan £'000	Balans Terfynol £'000
Darpariaethau Tymor Byr	(602)	(166)	495	(273)
Darpariaethau Tymor Hir	(135)	0	135	0
Cyfanswm	(737)	(166)	630	(273)

19 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31-Mar-22 £'000		31-Mar-23 £'000
(8,550)	Cronfa Ailbriso	(18,175)
(6,444)	Cyfrif Addasu Cyfalaf	(10,013)
327,498	Cronfa Pensiynau	227,143
338	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	272
312,842	Cyfanswm	199,227

19a Cronfa Ailbriso

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbriso am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli;
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(6,719)	Balans ar 1 Ebrill	(8,550)
(3,231)	Ailbriso asedau am i fyny	(9,832)
0	Ailbriso asedau a cholledion amhariad i lawr nas codir ar y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	0
980	Addasiad Blwyddyn Flaenrol	0
331	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	57
89	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	150
(8,550)	Balans ar 31 Mawrth	(18,175)

19b Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbriso i drosi ffigyrau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbriso ar gyfer dal enillion o'r fath.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(3,908)	Balans ar 1 Ebrill	(6,444)
2,101	Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	2,089
(15)	Swm yr ased anghyfredol wedi'i ddileu wrth waredu neu werthu	23
64	Addasiad Blwyddyn Flaenorol trwy'r DIGC	0
0	Addasiad Blwyddyn Flaenorol - trosglwyddo rhwng CAC ac CA	(57)
(2,206)	Addasiad sy'n ymwneud ag ailbriso asedau	(2,584)
(331)	Addasu symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbriso	(150)
(387)	Swm net a ddilëwyd o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(679)
(148)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	(216)
0	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol/ Cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	(525)
0	Defnydd o grantiau i ariannu cyfalaf o'r cyfrif grantiau cyfalaf nas defnyddiwyd	(189)
(2,001)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	(1,960)
(2,149)	Ariannu Cyfalaf a Ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(2,890)
(6,444)	Balans ar 31 Mawrth	(10,013)

19c Cronfa Pensiynau

Mae'r gronfa pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r ymrwymadau a gydnabyddir i adlfewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y gronfa pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn adeg talu'r buddion.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
337,323	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	327,498
(22,167)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	(109,388)
21,172	Gwrthdroi eitemau yn berthnasol i fuddion ymddeoliad wedi'u debydu i'r Darpariaeth Gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	18,419
(8,830)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	(9,386)
(9,825)	Symudiad ar y Gronfa Pensiynau	(100,355)
327,498	Balans ar 31 Mawrth	227,143

19d Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond chymerwyd yn y flwyddyn e.e hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
326	Balans ar 1 Ebrill	338
(326)	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(338)
338	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	272
338	Balans ar 31 Mawrth	272

20 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2021/22 £'000		2022/23 £'000
7,736	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	5,109
35	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	38
742	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	1,310
101	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	(1,240)
(2,100)	Cost Dibrisio	(2,089)
148	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	34
(12,342)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(9,033)
2,142	Codi am Amhariad/Ailbrisio Asedau	2,584
0	Swm cario Asedau Anghyfredol wedi'u gwerthu neu eu dadadnabod	(23)
(151)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	464
0	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	0
(12)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	66
(11,437)	Llai Cyfanswm Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	(7,889)
(305)	Llog a dalwyd	(465)
2	Llog a gafwyd	61
(303)		(404)
(4,004)	Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol	(3,184)

21 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2021/22 £'000		2022/23 £'000
1,176	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	3,367
(15)	Enillion o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(11)
(148)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	0
1,013	Llifau arian net o weithgareddau buddsoddi	3,356

22 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(10,767)	Derbyniadau arian parod o fenthycyca tymor byr a thymor hir	(13,000)
12,451	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	10,780
303	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	404
1,987	Llif arian net o weithgareddau ariannu	(1,816)

23 LWFANSAU AELODAU

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn:

2021/22 £		2022/23 £
72,997	Cyflogau	74,215
96	Treuliau	1,226
73,093	Cyfanswm	75,441

Sylwer bod ffigurau 2021/22 wedi'u hailddatgan i ddatgelu'r treuliau hynny a dalwyd i Aelodau'r Awdurdod yn unig, a oedd yn flaenorol yn cynnwys treuliau yn ymwneud ag Aelodau Annibynnol y Pwyllgor Safonau.

24 TALIADAU SWYDDOGION

Mae'r taliadau a delir i uwch weithwyr yr Awdurdod fel a ganlyn:

Teitl Swydd	Blwyddyn	Cyflog (gan gynnwys Ffioedd a Lwfansau) £	Treuliau a ad-dalwyd £	Budd mewn Nwyddau £	Cyfanswm (Ac Eithrio Cyfraniadau Pensiwn) £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm y Taliadau £
Prif Swyddog Tân (wedi cychwyn Gorffennaf 2021)	2021/22 2022/23	101,763 138,685	0 57	0 0	101,763 138,742	17,300 23,576	119,063 162,318
Prif Swyddog Tân (wedi ymddeol Mehefin 2021)	2021/22 2022/23	33,669 0	32 0	0 0	33,700 0	5,724 0	39,424 0
Dirprwy Brif Swyddog Tân (wedi cychwyn Chwefror 2022)	2021/22 2022/23	12,820 110,948	978 5,565	0 1,380	13,798 117,893	3,500 30,289	17,298 148,182
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2021/22 2022/23	100,365 105,795	126 126	0 1,896	100,491 107,817	27,400 28,882	127,891 136,699
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2021/22 2022/23	99,428 104,014	0 0	0 0	99,428 104,014	16,903 17,682	116,331 121,696
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2021/22 2022/23	95,547 104,014	24 0	0 1,595	95,571 105,609	23,976 28,396	119,547 134,005
Prif Swyddog Cynorthwyol (Wedi gadael 28 Chwefror 2023)	2021/22 2022/23	71,931 76,233	126 116	8,789 5,194	80,846 81,543	12,228 12,960	93,074 94,503
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Dros Dro (wedi ymddeol Ionawr 2021)	2021/22 2022/23	109 0	0 0	0 0	109 0	0 0	109 0
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (15 diwrnod y flwyddyn) (wedi ymddeol Rhagfyr 2021)	2021/22 2022/23	5,859 0	0 0	0 0	5,859 0	0 0	5,859 0
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (wedi cychwyn Ebrill 2022)	2021/22 2022/23	0 8,020	0 251	0 0	0 8,271	0 0	0 8,271

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithwyr sy'n cael cyflog uwch na £150k. Mae'r Swyddog. Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau'r Swyddog Monitro yn Nodyn 29 - Partion Cysylltiedig.

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

BAND TALIAD	2021/22 NIFER Y GWEITHWYR CYFLOGEDIG	2022/23 NIFER Y GWEITHWYR CYFLOGEDIG
£60,000 - £64,999	6	9
£65,000 - £69,999	0	7
£70,000 - £74,999	2	0
£75,000 - £79,999	0	4
£80,000 - £84,999	2	0

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl y Prif Swyddog Tân a thâl canolrifol staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2021/22 £		2022/23 £
134,940	Prif Swyddog Tân	138,685
32,244	Canolrif	34,501
4.18	Cymhareb	4.02

Mae'r staff sy'n cael eu cyflogi dan Gontractau'r System RDS wedi eu cynnwys yn y cyfrifiad ar eu pwynt graddfa Cyfwerth â Llawn Amser yn hytrach na'u henillion gwirioneddol. Mae'r data uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn).

Nodir nifer y pecynnau ymadael gyda chyfanswm y gost am bob band a chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol a diswyddiadau eraill yn y tabl isod:

Band Cost Pecyn Ymadael	Nifer y Diswyddiadau Gorfodol		Nifer yr Ymadawiadau Eraill y Cytunwyd Arnynt		Cyfanswm Nifer y Pecynnau Ymadael		Cyfanswm Cost y Pecynnau Ymadael	
	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23
£0-£20,000	0	0	2	0	2	0	28	0
£20,000 - £40,000	0	0	1	0	1	0	28	0
£40,000 - £60,000	0	0	1	0	1	0	48	0
Cyfanswm	0	0	4	0	4	0	104	0

25 COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhelir gan yr archwilydd penodedig	
54	Gwaith archwilio ariannol	56
17	Gwaith Archwilio Perfformiad	16
71	Cyfanswm	72

26 GRANTIAU

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Credydwyd i Wasanaethau	
416	Ffioedd Gwasanaeth Firelink	416
157	Lleihau Tanau Bwriadol	179
213	Offer Diogelwch yn y Cartref	226
10	Gofyn a Gweithredu	10
233	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	314
160	Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuencid	147
1,089	Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Costau Cyfraniadau Cyflogwr	1,081
210	Uwchraddio Rhwydwaith Gwasanaethau Brys	0
0	Arolwg Gwresogi	2
0	Rheoli Digwyddiadau Gwybodaeth Diogelwch	10
2,488	CYFANSWM	2,385
	Credydwyd i drethiant ac incwm a gwariant amhenodol	
238	Uwchraddio Cyfleusterau Hyfforddi	0
0	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	133
0	Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	120
238	CYFANSWM	253

27 GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer yr holl Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau cymeradwy yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd wedyn yn gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar gyfer y Fforwm Cadernid Lleol. Mae hon yn bartneriaeth amlasiantaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o wasanaethau cyhoeddus lleol, gan gynnwys y gwasanaethau brys, awdurdodau lleol, y GIG, Asiantaeth yr Amgylchedd ac eraill. Mae cyfraniadau gan y cyrff cyhoeddus amrywiol yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Defnyddir y cyllid hwn i dalu am wariant y Fforwm. Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod gyllid o £86k yn ymwneud â'r Fforwm.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
2,766	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	2,545
208	Ymgysylltu â Phlant ac Ieuenctid	247
119	Fforwm Cydnherthedd Lleol	129
3,093	Cyfanswm	2,921

28 PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion o bwys gyda phartion cysylltiedig – cyrff neu unigolion a allai reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhwydd â'r awdurdod.

Llywodraeth Cymru

Mae gan Lywodraeth Cymru gryn ddylanwad dros weithrediad cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r awdurdod yn gweithredu o'i fewn. Mae'n darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau (caiff y Grant Cynnal Refeniw ei dalu i awdurdodau cyfansoddol) ac mae'n rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr awdurdod â phartion eraill. Yn Nodyn 26, dangosir y derbyniadau grant a geir yn uniongyrchol, ac yn Nodyn 11 dangosir cyfraniadau'r awdurdodau cyfansoddol.

Aelodau

Mae gan aelodau'r awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol yr awdurdod. Yn Nodyn 23 gwelir cyfanswm lwfansau'r aelodau a dalwyd yn 2022/23.

Mae'r holl Aelodau wedi llenwi datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2022/23. Ac eithrio lwfanau a threuliau, ni nodwyd unrhyw drafodion eraill. Ni thalwyd dim gan yr Awdurdod yn ystod 2022/23, dan drefniadau o'r fath (2021/22: dim), ac nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2022/23 (2021/22: dim).

Mae rhestr o fuddiannau Aelodau Etholedig yn cael ei chadw gan y Swyddog Monitro ac mae ar gael i'w gweld ar y wefan - Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru - Awdurdod Tân ac Achub - Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (gov.wales)

Uwch Swyddogion

Roedd yr Uwch Swyddogion wedi cwblhau datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2022/23. Yn Nodyn 24, dangosir cydnabyddiaeth ariannol yr Uwch Swyddogion.

Roedd un o'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol wedi datgan buddiant fel un o ymddiriedolwyr Pentre Peryglon. Mae'r elusen annibynnol yn rhedeg canolfan gweithgareddau addysg sydd wedi'i lleoli yng Ngogledd Cymru. Roedd taliadau gwerth £5,450 wedi cael eu gwneud i Bentre Peryglon yn 2022/23 fel rhan o gyllid grant Llywodraeth Cymru (2021/22: £5,700). Hefyd, darperir cyllid ar gyfer cost gweinyddwr, sy'n werth £29,287 (2021/22: £26,701).

Nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2021/22 a 2022/23.

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae Cyngor Sir y Fflint yn darparu rôl Swyddog Monitro. Delir y swydd hon gan y Prif Swyddog (Llywodraethu)/Swyddog Monitro ac roedd taliadau yn £18k (2021/22: £17k).

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn darparu gwasanaethau archwilio mewnol a gwasanaethau cyfreithiol yr oedd taliadau ar eu cyfer yn £12k (2021/22: £12k). Ar 31 Mawrth 2023 roedd £12k yn rhagorol.

Ar 1 Ebrill 2022 trosglwyddwyd yr holl wasanaethau ariannol yn ôl yn fewnol, ond cytunwyd y byddai'r Cyngor yn cwblhau'r holl waith mewn perthynas â 2021/22, ac roedd hyn yn golygu costau o £64k (2021/22: £140k).

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin, sy'n gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn rheoli'r taliadau a wneir i ddiffoddwyr tân sy'n bensiynwyr ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion pensiynwyr presennol ac aelodau gweithredol y cynllun. Roedd y trafodion yn y flwyddyn yn £98k (2021/22: £59k). Ar 31 Mawrth 2023 roedd £98k yn parhau i fod yn rhagorol.

Mae trefniadau ar y cyd gyda Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ogystal ag ystafell reoli a rennir. Cyfanswm cyfraniad yr Awdurdod tuag at reoli cyfleusterau oedd £219k (2021/22: £212k), ac ar gyfer cyngor caffael, talwyd £7k (2021/22: £7k). Ar 31 Mawrth 2023 arhosodd £55k yn rhagorol.

29 GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, (gan gynnwys gwerth asedau a gaffaelwyd dan brydlesi ariannu a chytundebau PFI), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle y bwriedir ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau a godir ar refeniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan yr awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y gofyniad ariannu cyfalaf, sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo'n hanesyddol gan yr awdurdod sydd eto i'w ariannu.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
29,389	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	28,401
	Buddsoddiad Cyfalaf	
1,176	Eiddo, Peiriannau ac Offer	3,366
	Ffynonellau Cyllid	
0	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(406)
(2,164)	Symiau wedi'u neilltuo o refeniw	(1,959)
0	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(525)
28,401	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	28,877
(988)	Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthycu (heb gymorth ariannol gan y llywodraeth)	476
(988)	Cynnydd / (gostyngiad) mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	476

30 PRYDLESI

Prydlesi Cyllid

Yn 2016/17 cafodd yr Awdurdod orsaf dân Wreccsam dan les cyllid. Mae'r ased a gafwyd dan y les yn cael ei chario ar y Fantolen dan Eiddo, Peiriannau ac Offer gyda gwerth net o £6,873k. Rhent rhad yw'r taliad les ar gyfer Gorsaf Dân Wreccsam, felly nid oes cysoniad rhwng cyfanswm y taliadau les gofynnol yn y dyfodol a'r gwerth presennol.

Prydlesi Gweithredu

Mae'r Awdurdod wedi caffael cerbydau a chyfarpar drwy gael prydlesi gweithredu ag oes o bedair blynedd fel arfer.

Hefyd, mae'r Awdurdod yn prydlesu tri adeilad, â chyfnodau prydlesu o bum mlynedd fel arfer.

Dyma'r cyfnodau prydlesu isaf ar gyfer y dyfodol o dan brydlesi na ellir eu canslo yn y dyfodol:

2021/22 £'000		2022/23 £'000
312	Dim hwyrach na blwyddyn	362
808	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	644
183	Hwyrach na 5 mlynedd	59
1,303	Cyfanswm	1,065

31 CYNLLUNIAU PENSIWN BUDDION DIFFINIEDIG

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniad tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy mewn gwirionedd nes bod gweithwyr cyflogedig yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) a'u datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr cyflogedig yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) yn cael ei weithredu o dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Cronfa Bensiwn Clwyd, Cyngor Sir y Fflint yw llywodraethu'r cynllun. Penderfynir ar y polisi yn unol â Rheoliadau Cronfeydd Pensiynau. Mae rheolwyr buddsoddi'r gronfa yn cael eu penodi gan bwyllgor pensiynau Cyngor Sir y Fflint. Prif risgiau'r cynllun i'r awdurdod yw'r rhagdybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu allan o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau i chwyddiant, arenillion bond a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i raddau gan y gofynion statudol i'w codi i'r Gronfa Gyffredinol a'r symiau sy'n ofynnol gan statud fel y disgrifir yn y nodyn polisiâu cyfrifyddu. Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw.

Fodd bynnag, mae'r taliad y mae'n rhaid inni ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn:

Mae buddion ôl-ymddeol yn ôl disgrisiwn ar ymddeoliad cynnar yn drefniant buddion diffiniedig heb ei ariannu, lle mae ymrwymadau yn cael eu cydnabod pan wneir dyfarniadau. Nid oes unrhyw asedau cynllun wedi'u cronni i fodloni'r ymrwymadau pensiwn hyn.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun diffiniedig heb ei ariannu â buddion, sy'n golygu na ddeler buddsoddiadau i ariannu'r ymrwymadau. Mae cyfraniadau, ar gyfradd a bennir gan Lywodraeth Cymru, a wneir gan y cyflogwr a'r gweithwyr cyflogedig yn cael eu cadw mewn cyfrif cronfa pensiwn; codir buddion a delir i'r cyfrif gydag unrhyw falans ar y cyfrif yn cael ei dderbyn neu ei dalu i Lywodraeth Cymru.

O'Brien

Yn dilyn dyfarniad O'Brien mae Gweinidogion Llywodraeth Cymru wedi cytuno i ymestyn yr hawl pensiwn i ddiffoddwyr tân wrth gefn cymwys i gydnabod eu gwasanaeth cyn Gorffennaf 2000. Mae'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth a lofnodwyd ym mis Mawrth 2022 yn nodi cwrpas a gweithrediad arfaethedig yr ymarfer opsiynau sydd ei angen i weithredu rhwymedi yn yr achos hwn.

Bydd yr ymarfer opsiynau hwn yn cynyddu hawl pensiwn rhai aelodau wrth gefn arbennig cyfredol a hefyd yn caniatáu mynediad i'r cynllun ar gyfer diffoddwyr tân wrth gefn hanesyddol ychwanegol. Mae'r rhwymedigaethau pensiwn yn cynnwys amcangyfrif actiwaraid o'r effaith er bod ansicrwydd sylweddol yn parhau ar hyn o bryd.

Cyfartalu a Mynegeo Isafswm Pensiwn Gwarantedig (GMP)

Yn ddiweddar, mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad ar fynegeo a chyfartalu Isafswm Pensiynau Gwarantedig, a'r cynnig yw ymestyn y "datrysiad interim" i'r aelodau sy'n cyrraedd Oedran Pensiwn Gwladol ar ôl 5 Ebrill 2021.

Cafodd cost gwasanaeth blaenorol ei gynnwys yn natgeliadau 2019/20 ar gyfer ymestyn y cyfartalu i bawb sy'n ymddeol yn y dyfodol. Roedd dyfarniad llys pellach hefyd ar 20 Tachwedd 2020 ynghylch cyfartalu GMP. Dyfarnodd y llys fod rhaid i ymddiriedolwyr cynlluniau ailedrych ar gyn-Werthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) er mwyn sicrhau bod GMP yn cael ei gyfartalu. Gallai hyn arwain at atodiadau ychwanegol pan fo cyfartalu GMP yn golygu nad yw aelodau wedi derbyn eu holl hawliad. Ar gyfer cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, disgwylir y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei ddilyn ar draws cynlluniau, a bydd angen mewnbwn cyfreithiol.

Efallai y bydd hyn yn gofyn am ailedrych ar achosion CETV yn y gorffennol ar gyfer aelodau ag oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i CETV gael ei gyfartalu. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'i bennu eto. Nid yw data ar CETV hanesyddol ar gael i amcangyfrif yr effaith bosibl. Disgwylir y bydd hwn yn godiad cymharol fach ar gyfer is-set gymharol fach o aelodau (h.y. y rhai a gymerodd CETV ac sydd o fewn y cwmpas ar gyfer ychwanegiad atodol).

Goodwin

Mae Llywodraeth Cymru wedi dweud nad oes gofyniad i ganiatáu ar gyfer yr her gyfreithiol hon o fewn datgeliadau 2022/23. (Mae'r achos yn cyfeirio ar fuddion dibynyddion).

Dyfarniad McCloud a rheolaeth gwerth y costau 2016

Yn dilyn dyfarniad y Llys Apêl i achos McCloud yn Rhagfyr 2018, daethpwyd i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn gwahaniaethu ar sail oedran. Yn dilyn hyn cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynlluniau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU yn cynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân. Ailafaelwyd yn mecanwaith y cap ar gyfer prisiad 2016 ers hynny a chwblhawyd y cyfrifiadau, a'r canlyniad oedd dim newidiadau i fuddion na chyfraniadau.

Cyhoeddwyd hefyd y byddai'r materion yn ymwneud â'r gwerthusiad actiwariadd yn 2016 yn cael eu datrys ac y byddai'r costau yn gysylltiedig â dyfarniad McCloud yn dod o dan y categori 'cost aelod' yn yr elfen rheoli costau o brisiad. Wrth ystyried y cynnydd o ganlyniad i rwymedi McCloud bydd gwerth y costau rheoli ar gyfer cynllun yn uwch na'r disgwyl.

Mae costau gwasanaeth yn y gorffennol wedi eu hamcangyfrif i ystyried effaith dyfarniad McCloud ac maent wedi eu cynnwys ers 2018/19 a'u diweddarau i adlewyrchu'r rhwymedi arfaethedig a amlinellwyd gan Lywodraeth y DU yn dilyn yr ymgynghoriad yn ystod 2020.

Disgwylir i'r rheoliadau newydd fynd trwy broses ddeddfwriaethol Llywodraeth Cymru a byddant yn cael eu gweithredu o 1 Hydref 2023. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw ymgyfreitha parhaus ynghylch prosesu hawliadau Categori 2 ac o gofio na fyddai unrhyw ymgyfreitha newydd yn dod i ben cyn gweithredu'r rheoliadau newydd nid oes unrhyw risg weddilliol. Ymhellach, bydd y rheoliadau'n gwneud darpariaeth ar gyfer talu llog ar arian sy'n ddyledus ac felly nid yw'r risg o ymgyfreitha yn deillio o unrhyw oedi wrth gyflwyno'r rheoliadau yn risg debygol.

Prisiad y Cynllun - 2020

Caiff y Cynllun ei Brisio pob pedair blynedd, a bydd y prisiad nesaf yn seiliedig ar ddata ar 31 Mawrth 2020. Mae Adran Actiwari'r Llywodraeth wedi casglu'r data angenrheidiol a bydd y prisiad yn cael ei wneud yn dilyn cyhoeddi Cyfarwyddiadau gan Drysorlys EM yn ddiweddar. Rhagwelir y canlyniadau cychwynnol yn ystod 2023, a bydd y prisiad terfynol yn pennu cyfraddau cyfraniad cyflogwyr o 1 Ebrill 2024.

LGPS	FFPS		LGPS	FFPS
2021/22 £'000	2021/22 £'000	Trosglwyddiadau'r Gronfa Gyffredinol	2022/23 £'000	2022/23 £'000
		Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Cost Gwasanaethau		
		Cost Gwasanaeth sy'n cynnwys:		
2,119	9,750	Cost cyfredol y gwasanaeth	2,295	7,170
0	2,400	Cost blaenorol y gwasanaeth	0	0
43	0	Costau Gweinyddu	46	0
		Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi		
380	6,400	Gwariant Llog Net	396	8,270
0	0	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun	0	0
0	80	Trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun	0	220
0	0	Cwtogiadau	22	0
2,542	18,630	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar Ddarparu Gwasanaethau	2,759	15,660
		Buddion Ôl-gyflogaeth Eraill a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Ailfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig yn cynnwys:		
(4,157)	0	Adenillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio llog)	4,634	0
(1,177)	0	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn delio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig	4,966	(10,560)
(313)	(3,780)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn delio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol	(24,238)	(101,710)
0	(12,740)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd - profiad		17,520
(5,647)	(16,520)	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(14,638)	(94,750)
		Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd		
(2,542)	(18,630)	Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod	(2,759)	(15,660)
		Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn		
0	7,910	Buddion Ymddeol sy'n daladwy i Bensiynwyr	0	8,470
920	0	Cyfraniadau'r Cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	916	0

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'r cynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

LGPS 2021/22 £'000	FFPF 2021/22 £'000	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydabuwyd yn y Fantolen	LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000
(56,519)	312,950	Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(40,312)	(225,390)
(56,519)	312,950	Is-Gyfanswm	(40,312)	(225,390)
41,971		Gwerth Teg asedau'r cynllun	38,559	
(14,548)	312,950	Rhwymedigaeth net sy'n codi o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(1,753)	(225,390)

LGPS 2021/22 £'000	FFPF 2021/22 £'000	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000
37,071	0	Gwerth Teg Agoriadol Asedau'r Cynllun	41,971	0
779	0	Incwm Llog	1,176	0
		Enillion / Colledion wrth Ailfesur		
4,157	0	Yr enillion ar asedau'r cynllun, heb gynnwys y swm a gynhwyswyd yn y draul llog net	(4,634)	0
920	9,520	Cyfraniadau gan y cyflogwr	916	10,270
371	0	Cyfraniadau gan weithwyr cyflogedigi'r cynllun	369	0
(1,284)	(9,520)	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	(1,193)	(10,270)
(43)	0	Costau Gweinyddu	(46)	0
41,971		Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun	38,559	0

LPGS 2021/22 £'000	FFPF 2021/22 £'000	Symudiad yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000
(55,644)	(318,750)	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	(56,519)	(312,950)
(2,119)	(9,750)	Cost Cyfredol y Gwasanaeth	(2,295)	(7,170)
0	(80)	Trosglwyddiadau i mewn	0	(220)
(1,159)	(6,400)	Costau Llog	(1,572)	(8,270)
(371)	(1,610)	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(369)	(1,800)
		Enillion a Cholledion wrth Ailfesur		
0	0	Enillion / Colledion Actiwaraidd - profiad	0	(17,520)
313	16,520	Enillion / Colledion Actwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau demograffig	(4,966)	10,560
1,177	0	Enillion / Colledion Actwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau ariannol	24,238	101,710
1,284	9,520	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	1,193	10,270
0	0	Cwtogiadau	(22)	0
0	(2,400)	Cost Blaenorol y Gwasanaeth	0	0
(56,519)	(312,950)	Balans ar 31 Mawrth	(40,312)	(225,390)

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL): Asedau sy'n Cynnwys:

Dyfynnwyd 2021/22 £'000	Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	Dyfynnwyd 2022/23 £'000
	Arian a Chyferwerth Arian	
1,343	Cyfrifon Arian	1,697
0	Buddsoddiadau Dros Dro	0
1,343	Is-gyfanswm Arian a Chyferwerth Arian	1,697
	Gwarantu Ecwiti	
4,490	Dyfynnwyd yn fyd-eang	2,236
3,777	Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	1,967
8,267	Is-gyfanswm Ecwiti	4,203
	Bondiau	
4,197	Eraill Tramor	3,933
10,703	LDI	10,604
14,900	Is-gyfanswm Bondiau	14,537
	Eiddo	
2,099	DU	2,044
420	Tramor	308
2,519	Is-gyfanswm Eiddo	2,352
	Dewisiadau amgen	
2,728	Cronfeydd Ymddiogelu	2,776
4,449	Ecwiti Preifat	5,013
2,015	Seilwaith	2,236
210	Coed ac Amaethyddiaeth	193
4,659	DGF	4,511
881	Credyd Preifat	1,041
14,942	Is-gyfanswm Dewisiadau Amgen	15,770
41,971	Cyfanswm yr Asedau	38,559

Mae gan holl asedau'r cynllun brisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymadau

Mae gwerth yr ymrwymadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol.

Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraidd y Llywodraeth.

Mae gwerth ymrwymadau LGPS wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau ac maent yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2022.

2021/22	LGPS	2022/23
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
22.5	Dynion	21.4
24.9	Menywod	23.8
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
24.0	Dynion	22.9
26.9	Menywod	25.6
	Rhagdybiaethau Eraill	
3.3%	Cyfradd Chwyddiant	2.7%
4.6%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.0%
3.4%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.8%
2.8%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymadau'r Cynllun	4.8%
3.3%	Cyfradd Ailbrisio CARE	2.7%

2021/22	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2022/23
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.5	Dynion	21.2
21.5	Menywod	21.2
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
23.2	Dynion	22.9
23.2	Menywod	22.9
	Rhagdybiaethau Eraill	
3.0%	Cyfradd Chwyddiant	2.6%
4.8%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	3.9%
3.0%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.6%
2.7%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymadau'r Cynllun	4.7%
4.8%	Cyfradd Ailbrisio CARE	3.9%

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymadau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau o sensitifrwydd isod wedi'u pennu yn seiliedig ar newidiadau posibl rhesymol yn y rhagdybiaethau sy'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac sy'n tybio ar gyfer pob newid bod y rhagdybiaeth a ddadansoddwyd yn newid ond bod yr holl ragdybiaethau eraill yn aros yn gyson. Mae'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd, er enghraifft, yn tybio bod y disgwyliad oes yn cynyddu neu'n gostwng ar gyfer dynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall newidiadau mewn rhai o'r rhagdybiaethau eraill fod yn gydgyssylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad o sensitifrwydd wedi dilyn y polisiau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau credyd. Ni newidiodd y dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad o sensitifrwydd isod o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

Effaith Rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad - LGPS

	Fel yr Adroddwyd	+0.5% gostyngiad y flwyddyn	+0.25% chwyddiant y flwyddyn	+0.25% twf cyflog y flwyddyn	Cynnydd o 1 flwyddyn mewn disgwyliad oes	+/-1% o newid yn enillion buddsoddi 2022/23	
	£000	£000	£000	£000	£000	+1% £000	-1% £000
Ymrwymadau	40,312	36,920	42,165	40,639	41,130	40,312	40,312
Asedau	(38,559)	(38,559)	(38,559)	(38,559)	(38,559)	(38,945)	(38,173)
Diffyg (gwarged)	1,753	(1,639)	3,606	2,080	2,571	1,367	2,139
Cost y Gwasanaeth a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	1,004	858	1,088	1,004	1,029	1,004	1,004
Cost Llog Net a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	71	(102)	160	86	110	52	89

	Fel yr Adroddwyd	Cyfradd disgownt ar rwymedigaethau Cynnydd o 0.5%	Cynnydd mewn cyflogau Cynnydd o 0.5%	Disgwyliad oes Cynnydd o 1 flwyddyn	Cynnydd mewn pensiynau Cynnydd o 0.5%
	£000	£000	£000	£000	£000
FFPS	Effaith (225,390)	-6.50% (210,740)	1% (227,644)	6.50% (240,040)	2% (225,389)

Effaith ar lif arian yr Awdurdod

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r taliad sy'n rhaid ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

32 NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau i reoli risgiau ariannol. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2022/23 mewn cyfarfod ar 14 Ionawr 2022. Mae'r Strategaeth yn nodi'r Dangosyddion Darbodus (PI) ar gyfer y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn mae adroddiad yn manylu ar gynnydd yn erbyn y strategaeth ac, os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Darbodus.

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae adroddiad tertynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae manylion ynghylch sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau a gellir eu cyrchu o wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru - www.tangogleddcymru.llyw.cymru

Mae gweithgareddau'r awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol, gan

Risg Credyd

Dyma'r posibilrwydd y gallai partion eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.

Mae'r risg credyd uchaf ar gyfer buddsoddiadau ac mae'r rhain yn cael eu rheoli drwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, sy'n nodi'r paramedrau ar gyfer rheoli risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol ac yn pwysleisio bod blaenoriaeth i'w rhoi i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau'r trysorlys yw rhoi arian dros ben tymor byr i gyfrifon banc hyd nes y bydd angen. Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau tymor hir. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor agos yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, gyda banciau o ansawdd uchel dethol, i leihau'r risg o golled.

Risg Hylifedd

Dyma'r posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i ateb ei ymrwymadau i wneud taliadau.

Mae'r Awdurdod yn monitro ei falans arian parod i sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'r Awdurdod yn gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Risg y Farchnad

Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Cynhaliwyd asesiad o effaith ariannol cynnydd o 1% mewn cyfraddau llog. Byddai llog ar gyfradd amrywiol a benthycia dros dro wedi cynyddu £30k.

Mae'r Awdurdod yn agored i symudiadau mewn cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, yn dibynnu ar sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws gwahanol gyfnodau offerynnau ariannol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi;
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y benthycia yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a greddydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi; a
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);

Nid yw benthyciadau'n cael eu cario ar werth teg ar y fantolen, felly ni fyddai enillion a cholledion nominal ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau neu Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd amrywiol yn cael eu postio i'r Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Ar hyn o bryd mae'r awdurdod yn delio â hawliadau cyfreithiol ond mae llai na 50% yn debygol o sicrhau setliad. Mae'r Awdurdod wedi cadw £0.186 miliwn wrth gefn rhag ofn y cyfyd ceisiadau nad ydynt yn cael eu cydnabod ar hyn o bryd. Gwerth yr achosion cyfreithiol hysbys yw £0.050 miliwn.

33 YMRWYMIADAU DIBYNNOL

Hawliadau Cyfreithiol

Ar hyn o bryd mae'r awdurdod yn delio â hawliadau cyfreithiol ond mae llai na 50% yn debygol o sicrhau setliad. Mae'r Awdurdod wedi cadw £0.186 miliwn wrth gefn rhag ofn y cyfyd ceisiadau nad ydynt yn cael eu cydnabod ar hyn o bryd. Gwerth yr achosion cyfreithiol hysbys yw £0.050 miliwn.

Hawliadau Pensiwn

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pryd y gallai gweithiwr rhan amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Bydd y dyfarniad hwn yn cael goblygiadau i Gynllun Pensiwn Addasedig y Diffoddwyr Tân, a oedd yn arfer cyfyngu ar wasanaeth y gorffennol i 1 Gorffennaf 2000. Y canlyniad yw bod y llywodraeth yn cynnig cynnal ail ymarferiad opsiynau er nad yw'n hysbys eto pryd yn union y bydd yn agor. Dim ond drwy ddeddfwriaeth y gellir newid yr FPS, a bydd yr amseriad yn dibynnu ar ymarferiad ymgynghori ac amserlen y senedd. Nid oes modd eto pennu beth fydd effaith ariannol yr ail ymarferiad opsiynau.

34 ASED DIBYNNOL

Ym mis Gorffennaf 2016, roedd y Comisiwn Ewropeaidd wedi rhoi dirwy o 2.926 biliwn ewro i weithgynhyrchwyr tryciau Ewropeaidd am bennu prisiau a gweithgareddau cartél eraill rhwng 1991 a 2001. Roedd DAF, Daimler, Iveco, MAN, a Volvo/Renault wedi cyfaddef eu bod yn euog (mae Scania yn dal i gael ei ymchwilio) gan gadarnhau eu bod wedi gwneud y canlynol:

- Ar lefel uwch reolwyr y Pencadlys, wedi pennu prisiau gros sefydlog ac weithiau prisiau r
- Wedi alinio prisiau rhestr gros yn Ewrop gan gynnwys y DU ar ddechrau'r cartél.
- Wedi lleihau ad-daliadau pan gyflwynwyd yr Ewro.
- Oedi cyn cyflwyno technolegau Ewro 3, 4, 5 a 6 mwy effeithlon o ran tanwydd.
- Cytunwyd ar y gost y dylai gweithredwyr ei dalu am dechnolegau Ewro.

Mae nyn yn cynnwys unrhyw lorïau o 6 thunnell a throsgod, a brynwyd yn llwyr, a ariannwyd neu a brydleswyd rhwng 1997 a 2011. Mae achos cyfreithiol bellach yn mynd rhagddo i adennill peth o'r arian a gollwyd oherwydd y pris cartél hwn. Ni thrafodwyd unrhyw werth na chanran benodol hyd yma, a gall y camau cyfreithiol gymryd sawl blwyddyn i'w cwblhau.

O dan y Cytundeb Cyllido Ymglyfreitha, dim ond y TAW sy'n daladwy gan yr Awdurdod am y costau cyfreithiol.

Cyfanswm y taliadau cyfredol o dan y Cytundeb Cyllido Ymglyfreitha (TAW yn daladwy yn unig) ar gyfer 2022/23 oedd £52 (2021/22: £1,257).

CYFRIF CRONFA BENSIWN DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Cyfraniadau a Dderbynnir:	
(3,192)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(3,893)
(131)	Tâl afiechyd y cyflogwr	(135)
(186)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig y cyflogwr	0
(1,509)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(1,822)
(132)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig yr aelodau	(100)
(76)	Trosglwyddiadau i mewn	(221)
(5,226)	CYFANSWM	(6,171)
	Buddion yn Daladwy:	
7,983	Taliadau Pensiwn	8,246
719	Gohirio Pensiynau a Chyfundaliadau buddion ymddeol	2,381
7	Taliadau Gohirio Ôl-ddyddiedig	67
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
711	Trosglwyddiadau allan	413
9,420	CYFANSWM	11,107
4,194	Diffyg am y flwyddyn cyn i grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	4,936
(4,194)	Grant atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(4,936)
0	SWM NET (TALADWY)/A DDERBYNNIR AR GYFER Y FLWYDDYN	0

Datganiad Asedau Net ar 31 Mawrth 2023

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Asedau cyfredol	
2,577	Swm sy'n ddyledus (gan) / i'r Gronfa Gyffredinol	2,616
2,577	Cyfanswm Asedau Cyfredol	2,616
	Ymrwymadau Cyfredol	
(669)	Taliadau ymlaen llaw i Bensiynwyr	
(1,908)	Grant atodol yn daladwy gan Lywodraeth Cymru	(2,616)
(2,577)	Cyfanswm Ymrwymadau Cyfredol	(2,616)

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, dan Orchymyn Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2007, ac mae'n cynnwys Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015 ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiynwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa. Dyma'r costau sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad ynghylch swm y Grant Atodol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru. Mae'r amcangyfrif yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd o wasanaeth.

Cyfraddau Cyfraniadau

Ar 1 Ebrill 2022, trosglwyddwyd holl gyfranogwyr y cynllun i gynllun 2015. Dan Reoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, 27.3% (2021/22: 27.3%) o'r cyflog pensiynadwy oedd cyfradd cyfraniadau cyflogwyr ar gyfer cynllun 2015, gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy a nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % 2022/23
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na 142,501	14.5

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 31 o'r datganiadau ariannol craidd.

POLISI'AU CYFRIFYDDU

1. EGWYDDORION CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2023. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Cyfrifon blynyddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r cyfrifon gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn, o dan adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022/23 a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Mae'r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yn gost hanesyddol yn bennaf, wedi'i haddasu drwy ailbriso categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyfredol.

2. CRONIADAU O INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant, heb TAW (oni bai bod y TAW yn anadferadwy), yn y flwyddyn maent yn digwydd, nid dim ond pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn.

- Caiff treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a dderbynnir (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan gyflogaion) eu cofnodi fel gwariant pan dderbynnir y gwasanaethau yn hytrach na phan wneir taliadau gan gwsmeriaid yn cael eu cyfrif fel incwm ar y dyddiad mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.
- Mae cyflenwadau yn cael eu cofnodi fel gwariant pan gânt eu defnyddio - lle mae bwlch rhwng y dyddiad y mae cyflenwadau yn cael eu derbyn a'u defnydd maen nhw'n cael eu cario fel rhestrau ar y fantolen.
- Cyfrifir am log y gellir ei dderbyn ar fuddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau ac y gellir ei dderbyn ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian a sefydlir neu a bennir gan y contract.
- Pan fo refeniw a gwariant wedi cael eu cydnabod ond nad yw arian parod wedi'i dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn y fantolen. Lle na fydd dyledion yn cael eu setlo o bosibl, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar y refeniw o incwm ariannu a buddsoddi a'r gwariant ar gyfer yr incwm na fydd, o bosibl, yn cael ei gasglu.

3. ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

Mae arian parod yn golygu arian mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cyfwerth ag arian parod yn golygu buddsoddiadau sy'n aeddfedu mewn dim mwy na thri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac sy'n hawdd eu trosi'n symiau hysbys o arian parod sydd â risg bach iawn y bydd ei werth yn newid.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a chyfwerth ag arian parod heb orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy yn ôl y galw ac yn ffurfio rhan annatod o system rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISIÄU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiäu cyfrifyddu neu er mwyn cywiro gwall perthnasol. Cyfrifir am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhagolygol, h.y. yn y blynyddoedd presennol ac i ddod yr effeithir arnynt gan y newid ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Gwneir newidiadau mewn polisiäu cyfrifyddu dim ond pan fo angen hynny gan arferion cyfrifyddu priodol neu os yw'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, amodau a digwyddiadau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan wneir newid, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol am y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi cael ei gymhwyso erioed. Mae gwallau materol a ddarganfuwyd mewn ffigurau cyfnod blaenorol yn cael eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. TALIADAU I REFENIW AR GYFER ASEDÄU NAD YDYNT YN GYFREDOL

Caiff gwasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu eu codi am amcangyfrif cyfrifyddol o'r gost o ddal asedau nad ydynt yn gyfredol yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn cynnwys:

- dibrisiant y gellir ei briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol
- ailbriso a cholledion amhariad ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronedig yn y gronfa ailbriso y gellir dileu colledion yn eu herbyn
- amorteiddio asedau anniriaethol y gellir eu priodoli i'r gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiant, ailbriso a cholledion amhariad neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae'n mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol (sy'n cyfateb i swm a gyfrifir ar sail ddarbodus a bennir gan yr awdurdod yn unol â chanllawiau statudol). Felly, caiff dibrisiant, a cholledion ailbriso ac amhariad, ac amorteiddio eu disodli gan y cyfraniad o fewn balans y Gronfa Gyffredinol – MRP, trwy gyfrwng trafodiad addasu gyda'r cyfrif addasiad cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

6. BUDDION I WEITHWYR

Buddion sy'n daladwy yn ystod eu cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai sydd i fod i gael eu setlo'n gyfan gwbl o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion fel tâl a chyflogau, gwyliau blynyddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl, taliadau bonws a buddion anariannol (ee ceir) ar gyfer gweithwyr cyfredol. Fe'u cydnabyddir fel treuliau am wasanaethau yn ystod y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn rhoi gwasanaeth i'r awdurdod. Gwneir cronriad am gost yr hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o wyliau, ee amser i ffwrdd yn lle oriau a weithir) a enillir gan weithwyr ond na chaiff ei gymryd cyn diwedd y flwyddyn y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronriad ar sail y cyfraddau tâl a chyflog cymwys yn ystod y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, sef y cyfnod y mae'r cyflogai'n cymryd y budd. Codir am y cronriad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau, ond yna caiff ei wrthdroi trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd i'r cyfrif absenoldebau croniedig fel y codir am hawliadau gwyliau i referniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau yn digwydd.

Buddion Terfynu

Mae buddion terfynu'n symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, yn gyfnewid am y buddion hynny. Codir amdanynt ar sail cronriadau i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar yr adeg gynharaf pan na all yr awdurdod dynnu ei gynnig o'r buddion hynny'n ôl mwyach neu pan fydd yr awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

Pan fo buddion terfynu'n cynnwys gwella pensiynau, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol codi i falans y Gronfa Gyffredinol am y swm sy'n daladwy gan yr awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'r pensiwnwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, mae priodolddau'n ofynnol i ac o'r gronfa bensiynau i gael gwared ar y credydau a'r debydau tybiannol ar gyfer buddion terfynu gwelliannau pensiwn ac yn eu lle gael debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn a'r pensiwnwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddion ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin
- y Cynllun Pensiynau Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint.

Roedd y ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig i aelodau (cyfansymiau ymddeol a phensiynau), a enillwyd wrth i weithwyr weithio i'r awdurdod.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)

Ystyrir cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân fel cynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu - nid oes gan y cynllun unrhyw asedau nac incwm buddsoddiadau:

- Mae rhwymedigaethau'r Gronfa wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol — h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr, ac ati, a rhagamcanion enillion ar gyfer y gweithwyr presennol.
- Mae rhwymedigaethau'n cael eu gostwng i'w gwerth yn ôl y prisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd gostyngiad o 4.65% (yn seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth o hyd priodol ynghyd ag elw ychwanegol). Mae'r newid yn yr atebolrwydd pensiwn net yn cael ei ddadansoddi i'r cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- Cost bresennol y gwasanaeth — y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni — a ddyrannwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y bu'r gweithwyr yn gweithio iddynt.
- Cost gwasanaeth yn y gorffennol — y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi cynllun y mae ei effaith yn ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach — wedi ei ddebydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Buddiant net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net, h.y. costau llog net i'r Awdurdod — y newid yn ystod y cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net sy'n deillio o dreigl amser y codir amdani i linell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr — caiff hyn ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd gostyngiad a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod — gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- Enillion a cholledion actiwaraidd — newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad yw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddarau eu rhagdybiaethau — y codir amdanynt i'r Gronfa Bensiwn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa — arian parod a delir fel cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans y Gronfa Gyffredinol dalu am y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifysyddu

perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i ac o'r Gronfa Bensiwn i gael gwared ar y credydau a'r debydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol ac yn eu lle roi debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i bensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol ar y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach na buddion sy'n cael eu hennill gan weithwyr.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL)

Ystyrir y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol fel cynllun buddion diffiniedig:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Clwyd i'r a briodolir i'r awdurdod wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol — h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr, ac ati, a rhagamcanion enillion ar gyfer y gweithwyr presennol.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth yn ôl y prisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd gostyngiad o 4.7%-4.9% (yn seiliedig ar y gyfradd enillion ddangosol ar fonidiau corfforaethol).
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd y gellir eu priodoli i'r awdurdod wedi'u cynnwys yn Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
 - gwarannau a ddyfynnwyd – pris cyfredol y cynnig
 - gwarannau heb eu dyfynnu – amcangyfrif proffesiynol
 - gwarannau unedol – pris cyfredol y cynnig
 - eiddo – gwerth y farchnad.

Mae'r newid yn y rhwymedigaeth pensiynau net yn cael ei ddadansoddi o dan y cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- cost bresennol y gwasanaeth – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd y flwyddyn hon – a ddyrennir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y gweithiodd y gweithwyr iddynt
- cost gwasanaeth yn y gorffennol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i wella neu gwtogi cynllun y mae ei effaith yn gysylltiedig â'r blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach – wedi'i ddebydu i'r gwaged neu'r diffyg ar y ddarpariaeth gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr [nodwch y bydd y modd y caiff costau gwasanaeth yn y gorffennol eu trin yn dibynnu ar benderfyniadau'r awdurdod ynghylch sut y cânt eu dyrannu i segmentau gwasanaeth]
- buddiant net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased), h.y. gwariant llog net ar gyfer yr awdurdod – y newid yn ystod cyfnod y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) sy'n digwydd oherwydd treigl amser y codir amdano o linell incwm a gwariant cyllido a buddsoddi y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – cyfrifir hyn drwy gymhwyso'r gyfradd ostyngiad a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) ar ddechrau'r cyfnod – gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- yr enillion ar asedau'r cynllun – ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys o fewn llog net ar y rhwymedigaeth budd net diffiniedig (ased) – y codir amdanynt i'r gronfa bensiwn wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall
- enillion a cholledion actiwaraidd – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd i ddigwyddiadau beidio â chyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddarau eu rhagdybiaethau – y codir amdanynt i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.
- cyfraniadau a delir i'r Gronfa — arian parod a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans y Gronfa Gyffredinol dalu am y swm sy'n daladwy gan yr awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i ac o'r gronfa pensiynau wrth gefn i gael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeol a'u disodli â debydau ar gyfer yr arian a delir i'r gronfa bensiwn ac i bensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y gronfa bensiwn felly yn mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian parod yn hytrach na buddion sy'n cael eu hennill gan weithwyr.

Buddion Dewisol:

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl ei ddisgresiwn os bydd gweithwyr yn ymddeol yn gynnwys. Caiff unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad a chyfrifir amdano gan ddefnyddio'r un polisïau ag a gymhwysir i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl cyfnod adrodd y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafrïol ac anffafrïol, sy'n digwydd rhwng diwedd dyddiad y Fantolen a'r dyddiad pan fydd y datganiad cyfrifon yn cael ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad.

- y rhai sy'n darparu tystiolaeth o amodau oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – caiff y datganiad cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rhai sy'n arwydd o amodau a gododd wedi'r cyfnod adrodd – nid yw'r datganiad cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai digwyddiadau o'r fath yn cael effaith berthnasol, gwneir datgeliad yn y nodiadau o natur y digwyddiadau a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

Ni chaiff digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl dyddiad awdurdodi ei gyhoeddi eu hadlewyrchu yn y datganiad cyfrifon.

8. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae Offeryn Ariannol yn cael ei ddiffinio fel 'unrhyw gontract sy'n arwain at ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i un arall'. I ddechrau, caiff rhwymedigaeth ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) eu mesur yn ôl gwerth teg a chânt eu cario ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae'r llog blynyddol a delir ac a dderbynnir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad neu'r buddsoddiad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau sydd gan yr awdurdod, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif weddill ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

Mae'r awdurdod yn cydnabod colledion credyd disgwylidig ar ei holl asedau ariannol sy'n cael eu dal ar sail cost wedi'i hamorteiddio.

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu cydnabod ar y fantolen pan ddaw'r awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur yn y lle cyntaf yn ôl gwerth teg a'u cario ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n gostwng taliadau arian parod amcangyfrifedig y dyfodol yn union dros oes yr offeryn i'r swm y cafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan yr awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm ad-daladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig); a'r llog y codir amdano i'r CIES yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau ariannol

Mae asedau ariannol yn cael eu dynodi ar sail dull dynodi a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae'r awdurdod yn dal asedau ariannol a fesurir ar sail:

- costau wedi'u hamorteiddio, a
- gwerth teg drwy elw neu golled (FVPL)

Model busnes yr awdurdod yw dal buddsoddiadau i gasglu llif arian cytundebol. Felly mae asedau ariannol yn cael eu dynodi fel cost wedi'i hamorteiddio.

Asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio

Mae asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur yn y lle cyntaf yn ôl gwerth teg. Wedi hynny fe'u mesurir ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y CIES ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asedau ariannol a ddelir gan yr awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynwyd yn y Fantolen yw'r prif swm taladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig), a Llog a gredydir i'r CIES yw'r swm taladwy ar gyfer y flwyddyn o fewn cytundeb y benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi wrth ddadgydnabod ased ariannol yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y CIES.

9. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Pan fo'r awdurdod wedi ymrwymo i drafodiad mewn arian cyfred tramor, caiff y trafodiad ei drawsnewid yn sterling yn ôl y gyfradd gyfnewid sy'n gymwys ar ddyddiad y trafodiad. Pan fydd symiau mewn arian cyfred tramor yn weddill ar ddiwedd y flwyddyn, maent yn cael eu trosi eto ar sail y gyfradd gyfnewid ar 31 Mawrth. Cydnabyddir enillion neu golledion canlyniadol yn y llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

10. CYFRIF AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

P'un a ydynt yn cael eu talu ar gyfrif, mewn rhandaliadau, neu mewn ôl-ddyledion, cydnabyddir bod grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti yn ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol y bydd:

- yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau, ac
- y bydd y cyfraniadau neu'r grantiau yn cael eu derbyn.

Nid yw symiau a gydnabyddir fel rhai sy'n ddyledus yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nes bod yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi cael eu bodloni.

Caiff arian a gafwyd fel grantiau a chyfraniadau nad yw'r amodau wedi'u bodloni ar eu cyfer eu cario yn y Fantolen fel credydwy. Pan fodlonir yr amodau, caiff y grant neu'r cyfraniad ei gredu i'r llinell wasanaeth berthnasol (grantiau a chyfraniadau refeniw y gellir eu priodoli) neu Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a'r holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd. Pan nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei roi yn y Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle mae wedi'i gymhwyso, caiff cael ei roi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf. Caiff symiau yn y Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u cymhwyso i ariannu gwariant cyfalaf

11. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff gwariant ar asedau anariannol sydd heb sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau'r gorffennol (ee trwyddedau meddalwedd) ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn deillio o'r ased anniriaethol i'r awdurdod.

Mae asedau a gynhyrchir yn fewnol yn cael eu cyfalafu lle mae'n amlwg bod y prosiect yn dechnegol ymarferol a'i fod wedi'i fwriadu i gael ei gwblhau (gydag adnoddau digonol ar gael) a bydd yr awdurdod yn gallu cynhyrchu buddion economaidd yn y dyfodol neu gyflawni potensial gwasanaeth trwy allu gwerthu neu ddefnyddio'r ased. Caiff gwariant ei gyfalafu lle gellir mesur yn ddibynadwy y gellir ei briodoli i'r ased ac fe'i cyfyngir i'r hyn a dynnir yn ystod y cyfnod datblygu (ni ellir cyfalafu gwariant ymchwil).

Nid yw gwariant ar ddatblygu gwefannau yn cael ei gyfalafu os bwriedir i'r wefan hyrwyddo neu hysbysebu nwyddau neu wasanaethau'r awdurdod yn unig neu'n bennaf.

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar sail cost i ddechrau. Caiff symiau eu hailbrisio dim ond pan ellir pennu gwerth teg yr asedau a ddelir gan yr awdurdod drwy gyfeirio at farchnad weithredol. Yn ymarferol, nid oes unrhyw ased anniriaethol sy'n cael ei dal gan yr awdurdod yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly maent yn cael eu cario ar sail cost llai'r dibrisiant cronedig ac unrhyw golledion amhariad cronedig. Bydd swm dibrisiadwy ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Rhoddir prawf ar ased am amhariad pryd bynnag y mae arwydd bod gwerth yr ased wedi lleihau – bydd unrhyw golledion a nodir yn cael eu gosod ar y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd unrhyw enillion neu golledion sy'n codi ar ôl gwaredu neu adael ased anniriaethol yn cael eu symud i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle gellir ystyried gwariant ar asedau anniriaethol fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i amorteiddio, colledion amhariad ac enillion a cholledion gwaredu gael effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol. Felly, caiff yr enillion a'r colledion eu gwrthdroi o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd a'u symud i'r cyfrif addasu cyfalaf ac (ar gyfer unrhyw enillion o werthu sy'n fwy na £10,000) i'r gronfa derbyniadau cyfalaf wrth gefn.

12. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail y gwerth cost a net isaf y gellir ei wireddu. Caiff cost rhestrau stoc ei bennu gan ddefnyddio fformiwla cost FIFO.

13. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Mae lesoedd yn cael eu dynodi fel lesoedd cyllid pan fo telerau'r les yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a'r gwobrwyon sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth ar yr eiddo, peiriannau neu offer o'r lesydd i'r lesai. Mae'r holl lesoedd eraill yn cael eu dynodi fel lesoedd gweithredu.

Caiff eiddo, peiriannau ac offer a ddelir o dan lesioedd cyllid eu nodi ar y Fantolen ar ddechrau'r les ar sail eu gwerth teg a fesurir ar ddechrau'r les (neu werth presennol y taliadau les isaf, os yw'n is). Caiff yr ased a gydnabyddir ei gyfateb gan rwymedigaeth dros dalu'r lesydd. Ychwanegir costau uniongyrchol cychwynnol yr awdurdod at swm cario'r ased. Mae premiymau a delir wrth gychwyn les yn cael eu cymhwysu wrth nodi rhwymedigaeth y les.

Caiff rhenti wrth gefn eu codi fel treuliau yn y cyfnodau maent yn cael eu tynnu.

Mae taliadau les yn cael eu dosrannu rhwng:

- tâl am gaffael y buddiant yn yr eiddo, peiriannau neu offer – wedi'i gymhwysu i nodi rhwymedigaeth y les, a
- thâl cyllid (wedi'i ddebydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cyffredinol).

Cyfrifir am eiddo, peiriannau ac offer a gydnabyddir o dan lesioedd gan ddefnyddio'r polisïau a gymhwysir yn gyffredinol i asedau o'r fath, yn amodol ar godi am ddibrisiant dros gyfnod y les os yw hyn yn fyrrach nag oes ddefnyddiol amcangyfrifedig yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r awdurdod ar ddiwedd cyfnod y les).

Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod godi ardoll i dalu am golledion dibrisiant neu ailbrizio a cholledion amhariad sy'n deillio o roi asedau ar les. Yn hytrach, gwneir cyfraniad blynyddol darbodus o gronfeydd refeniw tuag at y buddsoddiad cyfalaf tybiedig yn unol â gofynion statudol. Felly, caiff dibrisiant a cholledion ailbrizio ac amhariad eu disodli gan gyfraniad refeniw o fewn balans y Gronfa Gyffredinol, trwy gyfrwng trafodiad addasu gyda'r cyfrif addasiad cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Lesioedd Gweithredu

Codir am renti a delir o dan lesioedd gweithredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel treuliau i'r gwasanaethau sy'n elwa o ddefnyddio'r eiddo, peiriannau neu offer sy'n cael eu rhoi ar les. Gwneir taliadau ar sail llinell syth dros oes y les, hyd yn oed os nad yw hyn yn gyfateb i batrwm y taliadau (e.e. cyfnod di-rent ar ddechrau'r les).

14. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dynodi fel Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar.

Cydnabod

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau ac offer ei gyfalafu ar sail cronadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn y dyfodol yn mynd i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Bydd gwariant sy'n cynnal ond nid yn ychwanegu at botensial yr ased i roi buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol (h.y. atgyweirio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel treuliau wrth ei ysgwyddo.

Mae lefel gwariant isaf o £10,000 wedi'i gosod ar gyfer Eiddo, Peiriannau ac Offer. Ni fydd gwariant oddi tano'n amodol ar ofynion cyfrifyddu cyfalaf. Pan fydd ased yn cael ei ailbriso o dan £10,000, bydd unrhyw wariant a dibrisiant cysylltiedig fel arfer yn cael eu dileu a bydd yr ased yn cael ei dynnu o'r Gofrestr Asedau Sefydlog.

Mesur

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar sail cost i ddechrau, sy'n cynnwys:

- y pris prynu
- unrhyw gostau y gellir eu priodoli i'r broses o ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn iddo allu gweithredu yn y modd a fwriadwyd gan y rheolwyr
- amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu a gwaredu'r eitem ac adfer y safle lle mae wedi'i leoli

Nid yw'r awdurdod yn cyfalafu costau benthyca a dynnir tra bod asedau'n cael eu hadeiladu. Ystyrir mai cost yr asedau sy'n cael eu caffael, ac eithrio trwy eu prynu, yw eu gwerth teg.

Mae asedau'n cael eu cario ar y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Tir ac Adeiladau: Swyddfeydd/Gweithdai – gwerth cyfredol (Gwerth Defnydd Presennol)
- Tir ac Adeiladau: Gorsafoedd Tân – gwerth cyfredol (Cost Adnewyddu Wedi'i Dibrisio)
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Yr holl asedau eraill – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol – EUV).

Lle nad oes tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o'i werth cyfredol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost adnewyddu wedi'i ddibrisio (DRC) i amcangyfrif ei werth cyfredol.

Lle mae oes ddefnyddiol asedau nad ydynt yn eiddo yn fyr neu eu gwerthoedd yn isel (neu'r ddau), defnyddir eu cost hanesyddol wedi'i disbriso fel sail ar gyfer eu gwerth cyfredol.

Mae cynnydd mewn prisiadau'n cael eu cyfateb gan gredydau i'r gronfa ailbriso wrth gefn i gydnabod enillion na chafodd eu gwireddu. [Mewn achosion eithriadol, gellid credydu enillion i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau lle maent yn codi o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol ar wasanaeth.]

Pan fo gwerthoedd wedi gostwng, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- lle mae gweddill o enillion drwy ailbriso ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y gweddill hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- lle nad oes gweddill yn y gronfa ailbriso neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Amhariadau Gwerth

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd bod gwerth yr ased wedi lleihau. Os oes arwyddion o'r fath a bod unrhyw wahaniaethau posibl yn cael eu

hamcangyfrif yn rhai perthnasol, gwneir amcangyfrif o swm adferadwy'r ased ac, os yw hyn yn llai na swm cario'r ased, bydd unrhyw golled drwy amhariad yn cael ei gydnabod ar gyfer y diffyg.

Pan gaiff colledion amhariad eu nodi, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- lle mae gweddill o enillion drwy ailbriso ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y gweddill hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- lle nad oes gweddill yn y gronfa ailbriso neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fydd colled drwy amhariad gwerth yn cael ei gwrthdroi, caiff y gwrthdroad ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi amdano pe na bai'r golled wedi cael ei chydabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant yn yr holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar drwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy'n systematig dros eu hoes ddefnyddiol.

Oes Economaidd Ddefnyddiol Asedau

Tir	Diddiwedd (dim dibrisiant)
Adeiladau	oes ddefnyddiol yr eiddo (yn ôl amcangyfrif y prisiwr)
Adeiladau (ar les)	Tymor y les
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	5 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 mlynedd

Darperir dibrisiant ar sail llinell syth, gyda'r hyn a gaffaelir yn cael ei ddibrisio yn y flwyddyn ar ôl ei brynu. Codir am ddibrisiant blwyddyn gyfan yn ystod y flwyddyn waredu.

Caiff adeiladau eu dibrisio gan ddefnyddio Dull Gweithredu Beacon. Gwneir amcangyfrif o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran. Yna defnyddir y dull cyfartaledd pwysedig i bennu'r tâl dibrisiant. Dyma'r canrannau a ddefnyddir:

Adeiladau – gorsafoedd tân	2.12% - 2.22%
Adeiladau – swyddfeydd/gweithdai	2.22% - 2.23%

Codir am ddibrisiant o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Mae'r swm hwn yn cael ei gredydu i Falans y Gronfa Gyffredinol ac mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud cyfraniad blynyddol o'i referniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Felly, caiff dibrisiant, colledion ailbriso ac amhariadau gwerth, ac amorteiddio eu disodli gan y cyfraniad o Falans y Gronfa Gyffredinol (MRP) trwy drafodiad addasu

gyda'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd i gael y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Mae enillion ailbrisiu hefyd yn cael eu dibrisio, gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiant gwerth cyfredol y codir amdano ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi bod yn daladwy ar sail ar eu costau hanesyddol yn cael eu trosglwyddo bob blwyddyn o'r gronfa ailbrisiu wrth gefn i'r cyfrif addasiad cyfalaf.

Gwaredu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cario'r ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy drafodiad gwerthu yn hytrach na thrwy barhau i'w ddefnyddio, caiff ei ail-ddynodi'n ased sy'n cael ei ddal i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrisiu'n union cyn ei ail-ddynodi a'i gario wedyn ar y swm hwn neu'r gwerth teg, pa un bynnag yw'r isaf, llai'r costau i'w werthu. Os bydd gostyngiad dilynol i'r gwerth teg llai'r costau i'w werthu, caiff y golled ei symud i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd enillion o ran gwerth teg yn cael eu cydnabod hyd at swm unrhyw golledion a gydnabuwyd o'r blaen yn y gwarged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau. Ni chodir am ddibrisiant ar asedau sy'n cael eu dal i'w werthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddadgomisiynu, caiff swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn eiddo, peiriannau ac offer neu'n asedau sy'n cael eu dal i'w werthu) ei ddileu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth waredu.

Caiff derbyniadau gwaredu (os oes rhai o gwbl) eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu'r colledion wrth waredu (h.y. ei debydu yn erbyn gwerth cario'r ased ar adeg ei waredu). Bydd unrhyw enillion ailbrisiu a gronwyd ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbrisiu yn cael eu trosglwyddo i'r cyfrif addasiadau cyfalaf.

Mae symiau o fwy na £10,000 a dderbynnir am waredu yn cael eu dynodi'n dderbyniadau cyfalaf. Bydd gweddill y derbyniadau'n aros o fewn y gronfa derbyniadau cyfalaf, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddi cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio [neu ei neilltuo i leihau angen sylfaenol yr awdurdod i fenthycu (y gofyniad cyllido cyfalaf)]. Caiff derbyniadau eu priodoli i'r gronfa wrth gefn o weddill y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd.

Nid yw'r gwerth sydd wedi'i ddileu o waredu yn dâl a godir yn erbyn yr ardoll, gan fod darpariaeth lawn ar gyfer cost asedau nad ydynt yn gyfredol o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Mae'r symiau'n cael eu priodoli i'r cyfrif addasiadau cyfalaf o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Cronfeydd.

15. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETH DDIGWYDDIADOL AC ASED AU DIGWYDDIADOL.

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu ynghynt:

- sy'n rhoi rhwymedigaeth bresennol i'r awdurdod
- y mae'n debyg y bydd angen ei setlo drwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a
- phan fydd amcangyfrif dibynadwy'n gallu cael ei wneud o swm y rhwymedigaeth.

Os nad yw'n glir a yw digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu cyn hynny, bernir ei fod yn arwain at rwymedigaeth bresennol os, gan ystyried yr holl dystiolaeth sydd ar gael, ei bod yn fwy tebygol na pheidio bod rhwymedigaeth bresennol yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Gall y rhwymedigaeth bresennol fod yn gyfreithiol neu'n adeiladol.

Codir am ddarpariaethau fel treuliau i'r llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd rhwymedigaeth ar yr awdurdod, a chânt eu mesur ar sail yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y Fantolen o'r gwariant sydd ei angen i setlo'r rhwymedigaeth, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol. Bydd amcangyfrifon y setliadau'n cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Pan ddaw'n llai na thebygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd (neu fod setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i gredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fydd disgwyl i rywfaint neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth gael ei adennill gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), bydd hwn ond yn cael ei gydnabod fel incwm os yw'n sicr bron y bydd ad-daliad yn cael ei dderbyn pan fydd yr awdurdod yn setlo'r rhwymedigaeth.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Cwyd rhwymedigaeth ddigwyddiadol pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r awdurdod y bydd ei bodolaeth ond yn cael ei chadarnhau gan ddigwyddiadau ansicr yn digwydd yn y dyfodol neu fel arall ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod. Bydd rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy.

Ni chaiff rhwymedigaethau digwyddiadol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Cwyd ased digwyddiadol pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased bosibl i'r awdurdod y bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiadau ansicr yn digwydd yn y dyfodol neu fel arall ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod.

Nid chaiff asedau digwyddiadol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnlif o fuddion economaidd neu botensial gwasanaeth.

16. CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn at ddibenion polisiau'r dyfodol neu i dalu am argyfyngau. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu drwy drosglwyddo symiau allan o falans y Gronfa Gyffredinol. Pan fydd gwariant fydd yn cael ei ariannu gan gronfa wrth gefn yn digwydd, codir amdano i'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno i sgorio yn erbyn y gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yna caiff y gronfa wrth gefn ei throsglwyddo'n ôl i falans y Gronfa Gyffredinol fel nad oes tâl net yn cael ei godi yn erbyn yr ardoll am y gwariant.

Cedwir rhai cronfeydd wrth gefn i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau nad ydynt yn gyfredol, offerynnau ariannol, buddion gweithwyr ac ymddeoliad ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau y gallai'r awdurdod eu defnyddio – mae'r cronfeydd wrth gefn hyn yn cael eu hesbonio yn y polisiau perthnasol.

17. TAW

Mae'r TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel treuliau dim ond i'r graddau na ellir ei adennill gan CThEM. Mae'r TAW sy'n daladwy wedi'i eithrio o'r incwm.